

Mal for programevaluering

Prinsipper for kvalitetsarbeidet ved UiB

Kvalitetssystemet skal sikre at UiB forvalter utdanningene på tvers av fagområdene i samsvar med UiB sine strategiske ambisjoner, forskriftskrav og nasjonale krav.

Prinsippene for kvalitetsarbeidet ved UiB går fram av *Kvalitetssystem for utdanning*, der følgende punkter blir fremhevet som særlig viktige i forståelsen av kvalitet i utdanningene:

- undervisningen setter studentens læring i fokus
- utdanningens innhold, metoder og form er forskningsbaserte
- studentenes faktiske læringsutbytte samsvarer med læringsmål og reflekteres i sluttvurdering
- utdanningen er relevant med tanke på studentenes og samfunnets behov og danner et godt grunnlag for læring hele livet
- studentene har innflytelse i planlegging, gjennomføring og revisjon av utdanningene
- studieprogram og emner evalueres og videreutvikles kontinuerlig
- undervisere har disiplin- og utdanningsfaglig kompetanse og bidrar til kollegialt samarbeid for å styrke kvaliteten i utdanningene
- studentene er delaktige i stimulerende læringsmiljø med hensiktsmessige fysiske og digitale læringsarenaer.

Formål med programevaluering

Programevalueringen har som formål å vurdere kvaliteten i studietilbudene og belyse styrker, forbedringsområder og tiltak som kan bidra til å utvikle utdanningskvaliteten. Evalueringen skal også vurdere om studiene er i overensstemmelse med nasjonale forskriftskrav, som følger av universitets- og høyskoleforskriftens kapittel 1, del 3 *Akkreditering av studietilbud*. Studieprogrammer og årsstudieprogrammer skal evalueres minst hvert 6 år.

Programstyret (programstyreleder) har ansvar for å utarbeide en programevalueringsrapport. Studenter, eksterne fagfeller og representanter fra samfunns- eller arbeidsliv skal bidra i evalueringene. Fakultetets studiekvalitetskomite bruker programevalueringsrapporten som grunnlag for sine vurderinger og anbefalinger, som igjen danner grunnlag for fakultetsstyrets vedtak om reakkreditering eller pålegg om forbedring av studieprogram.

Omfang og fokus

Programevalueringsrapporten skal belyse både sterke og svake sider ved studieprogrammet, og vurdere effekten av tiltak og endringer. Alle relevante deler skal besvares, men spørsmål som vurderes å være lite aktuelle for programmet, kan omtales kort.

Programmets studieplan skal legges ved, mens tabeller og grafer med fordel kan inkluderes i teksten. Andre relevante vedlegg bør fortrinnsvis være i form av lenker med tydelige kildehenvisninger. Omfanget av rapporten vil normalt være på 10-15 sider.

Årsstudier som er en del av et bachelorprogram, kan evalueres som en integrert del av det aktuelle programmet. Forhold som kun gjelder årsstudiet må i disse tilfellene omtales særskilt, herunder overordnet læringsutbytte, gjennomføringstall mv.

1. Innledning

EVU-master i demokratibygging er en erfaringsbasert deltidsmaster på 90 studiepoeng som tilbys av Institutt for sammenliknende politikk i samarbeid med UiB-Videre.

Studiet retter seg mot voksne studenter som arbeider med eller har interesse for demokratisering, fredsbygging, konfliktforebygging, menneskerettigheter og utviklingsspørsmål. Både programmet som helhet og de enkelte emnene er utviklet for personer i arbeid med behov for kompetansepåfyll.

Programmet tilbyr et bredt spekter av emner som kan settes sammen til en mastergrad med avsluttende masteroppgave, eller tas som enkeltemner på 15 studiepoeng. Slik programmet har utviklet seg i perioden er det slik at det store flertallet av studentene velger å ta enkeltemner. Programmet finansieres av egenbetaling fra studentene som er tatt opp på programmet emner.

Undervisningen på programmets emner følger en hybridmodell hvor det er mulig å følge undervisningen fysisk i Bergen eller digital over Zoom. Undervisningen er samlingsbasert og undervisningen i Bergen foregår i all hovedsak i helgene.

Studiet har følgende opptakskrav.

- Fullført bachelorgrad eller tilsvarende utdanning.
- Minimum to års relevant yrkeserfaring.
- Det kreves ikke spesifikke fag fra tidligere bachelorgrad, men studiet retter seg særlig mot personer innen offentlig forvaltning, internasjonalt arbeid, bistand/utvikling, freds- og konfliktarbeid og frivillig sektor.

1.1 Bidrag til programevalueringen

Ansatte, studenter, eksterne fagfeller og representanter fra samfunns- eller arbeidsliv skal bidra i evaluering av studietilbudet. Disse kan bidra gjennom rapporter, intervju, deltakelse i grupper som gjennomfører bestemte evalueringer, eller på andre måter som fagmiljøet finner hensiktsmessig.

Før opp navn og funksjon til de som har bidratt i programevalueringen, og gi en kort oppsummering av informasjonsgrunnlaget for rapporten.

Bidragstyttere til rapporten er Instituttleder Leiv Marsteintredet, undervisningsleder Kjetil Evjen som representanter for instituttet. Andrea Mevold Zakariassen og Terje Knutsen har bidratt som representanter for MASV-EVU. På administrativ side har Thea Tufte bidratt med studentinformasjon.

Informasjonsgrunnlaget for rapporten er siste rapport levert av ekstern fagfelle, studentevalueringer fra de siste årene samt den informasjonen som er tilgjengelig på nettsider som studieprogramsidene og tableau.

1.2 Oppfølging etter forrige programevaluering

Kort om hvilke utviklingstiltak som ble planlagt i forrige evaluering, og hvordan disse er fulgt opp.

Programmet har ikke vært akkreditert før, men med utgangspunkt i det som kom frem i forrige hovedrapport levert av ekstern fagfelle har følgende tiltak blitt gjort de siste par år:

Programmet gikk igjennom en egevaluering i 2019 og en ekstern evaluering i 2021, se vedlegg. Egevalueringen i 2019 konkluderte med at studentene i økende grad forventer nettkurs/digitale kursflater i tillegg til de fysiske kurssamlingene. Det ble konstatert at vi i tillegg til at en utfordring ved rekruttering av nye studenter er dagens modell. Modellen forventet at studentene møter opp og deltar på tre helgesamlinger i Bergen - per kurs. Dette er en høy terskel for mange potensielle studenter - da spesielt for de studentene som ønsker å ta mer enn ett kurs per semester. Et av målene med evalueringsrapporten fra 2019 var å se på hvilke muligheter vi hadde for å iverksette en mer fleksibel modell. En slik modell kunne enten være nye, rene, nettbaserte kurs; eller i form av en hybridmodell hvor vi enten alternerer mellom å holde helgesamlingsbasert undervisning, og nettkurs, eller hvor vi endrer dagens modell til å ha færre helgesamlinger supplert med en bredere og mer profesjonalisert digital plattform som substitutt for den/de helgesamlingene som da faller vekk – da supplert med muligheten for å følge kurset på nett parallelt med at vi holder helgesamling. Vi falt ned på det siste alternativet, hvor vi, når vi har fysiske kurssamlinger, samtidig tilbyr live streaming, og redigerte opptak i tillegg.

Mastergraden ble evaluert av en ekstern programsensor i 2021. Dette var delvis under corona, så noen av vurderingene må sees i lys av dette. Rapporten vurderte koronatiltakene knyttet til undervisning på MA-EVU i demokrati og demokratibygging i perioden mars 2020 – desember 2021. Rapporten finner at særlig foreleserne var svært fornøyde med den tilretteleggingen som programmet gjorde. Studentene var generelt sett også godt fornøyde, men her var tilbakemeldingene mer varierte. Seminarene tilknyttet utviklingen av masterskisser virker å være den delen av undervisningen som både studenter og lærekreftene syntes at fungerte dårligst i digital (koronatilpasset) versjon. Dette indikerer, ikke overraskende, at den delen av læringen som baserer seg på tett interaksjon mellom studenter og foreleser ble noe skadelidende av koronatiltakene. Av de digitale tilpasningene som er gjort, så er studentene kun middels fornøyd med økt bruk av kursportalen på MittUiB. Denne plattformen fikk mange tilbakemeldinger på at den er mindre oversiktlig enn ønsket. En stor del av årsaken til at koronatilpasningene ved

programmet kan beskrives som svært vellykkede er trolig at man allerede hadde jobbet en god del med digitalisering av deler av programmet, at en del av de tekniske hjelpemidlene allerede var på plass da pandemien brøt ut, men framfor alt at emneansvarlig og vitenskapelig assistent (på høsten) hadde særdeles gode personlige forutsetninger for å kunne 1) sette opp fleksible tekniske løsninger i en utfordrende periode og 2) sørget for at det digitaliserte sluttproduktet framstod som brukervennlig og av høy kvalitet.

Det kan legges til at digitaliseringen av kursene har fortsatt med full styrke etter denne rapporten, og at alle kurs hele tiden har levert studentevalueringer som har blitt tatt hensyn til i den videre utvikling av kursene, valg av forelesere og pedagogiske forbedringer. Som et eksempel er vedlagte evalueringsrapport fra emnet SAMPOL 612 høsten 2025.

1.3 Overordnet om tall for rekruttering, gjennomføring og kandidatproduksjon

Gi en overordnet oversikt over data som viser rekruttering, gjennomføring og kandidatproduksjon i studiet (siste 6 år), se rapporter i [Tableau](#) for informasjon. Oversikten skal her være kortfattet og deskriptiv, mens de delene som det er nærliggende å gå nærmere inn i blir omtalt i kapittel 3 og 4.

Opptakstall de siste år: søkere i parentes, opptatte studenter i **bold.**

År	SAMPOL606	SAMPOL607	SAMPOL608/ SAMPOL611	SAMPOL609	SAMPOL610	SAMPOL612	SAMPOL650 H Masteroppgave	SAMPOL650 V Masteroppgave
2020	(39) 28	(24) 18	–	(42) 32	(64) 39	–	(19) 14	(2) 1
2021	(27) 17	(28) 26	–	(36) 31	(67) 46	–	(19) 16	(7) 7
2022	(25) 12	(28) 20	–	(27) 16	(93) 58	–	(12) 8	(12) 11
2023	(31) 19	(10) 4	(49) 27 (-) 9	(21) 13	(76) 49	–	(7) 6	(5) 2
2024	(19) 13	(20) 11	(27) 20 (-) 16	(23) 13	(88) 59	–	(8) 6	(2) 1
2025	(13) 8	(22) 21	(17) 12 (-) 9	(12) 8	(304) 51	(149) 30	(12) 11	(2) 2

Note: Det anmerkes at SAMPOL608 og SAMPOL611 er delvis samme emne. Mens SAMPOL608 er på 15 studiepoeng, så er SAMPOL611 en 10-studiepoengsvariant som er en del av masterprogrammet i operativ ledelse og myndighetsutøvelse som drives ved Juridisk fakultet.

Informasjon om programmet og beskrivelse av de enkelte emnene:

<https://www4.uib.no/studier/nettstudier-og-videreutdanning/samfunn-og-politikk/master-i-demokratibygging>

Gjennomføringstall og kandidatproduksjon:

*OPPMELDT I PARENTES) - VURDERT I **BOLD**

SAMPOL606*

2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
(18) 15	(31) 28	(18) 16	(14) 10	(20) 18	(13) 13	8 (?)

SAMPOL607*

2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
(14) 13	(20) 18	(25) 24	(19) 17	(4) 3	(11) 10	(21) 21

SAMPOL608*

2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
(1) 0	(21) 21			(27) 23	(20) 15	(12) 9

SAMPOL609*

2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
(19)17	(33) 26	(33) 29	(16) 10	(13) 12	(13) 12	(8) 8

SAMPOL611*

2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
				(9) 9	(16) 16	(9) 9

SAMPOL612*

2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
						(30) 30

SAMPOL650 (Masteroppgave) * Høst og Vår sammen antall kvalifikasjoner

2019	2020 (H+V)	2021	2022	2023	2024	2025
13	9	13	14	14	5	5

Note: Det anmerkes at SAMPOL608 og SAMPOL611 er delvis samme emne. Mens SAMPOL608 er på 15 studiepoeng, så er SAMPOL611 en 10-studiepoengsvariant som er en del av masterprogrammet i operativ ledelse og myndighetsutøvelse som drives ved Juridisk fakultet.

1.4 Arbeid med utdanningskvalitet

Beskriv kort hvordan det samlede fagmiljøet ved studieprogrammet arbeider med kvalitetsutvikling.

- Hvordan legger studieprogramleder og programstyret til rette for helhetlig kvalitetsarbeid i programmet?
- Hvordan arbeides det med å fremme utdanningsfaglig kompetanse i fagmiljøet?

Studieprogrammet ledes fra undervisningsutvalget ved Institutt for Sammenlignende Politikk. Undervisningsutvalget følger opp alt av emne- og studieprogramsendringer fra programmet, samt følger opp rapporter og annet som er gjeldende for programmet. Undervisningsutvalgets er et saksforberedende organ for Instituttrådet, som godkjenner utvalgets referater. Det arbeides kontinuerlig med forbedring av programmet i all hovedsak basert på studentevalueringer og tilbakemeldinger fra studenter på samlinger. Et EVU-program som dette er spesielt i den forstand at studentmassen er relativt liten og består av en ganske heterogen gruppe studenter, men som har det til felles at de har erfaring fra arbeidslivet.

Fagmiljøet som underviser er på studiet, er en blanding av instituttets egne ansatte og innleide forelesere. Den utdanningsfaglige kompetansen til underviser/veileder/sensurerer som er hentes fra instituttet sikres på samme måte som våre andre studieprogram og følger de regler som er satt av UIB. Innleide forelesere rekrutteres fra et bredt felt og har ikke nødvendigvis den formelle utdanningsfaglige kompetansen, men er rekruttert fordi de er eksperter på sitt felt. Her brukes tilbakemeldinger fra studenter aktivt for å sørge for at gode eksterne forelesere blir brukt,

Oppsummert: Det er vår vurdering at kvalitetsarbeidet er tilfredsstillende, og at den utdanningsfaglige kompetansen til de som underviser, veileder og sensurerer på programmet er høyt.

2. Mål og faglig profil

2.1 Mål og læringsutbytte

Gi en kortfattet beskrivelse av programmets overordnede målsetning og faglige profil.

- Hvordan er programmet forankret i UiBs strategi og fakultetets langsiktige planer for studieporteføljen?
- I hvilken grad er programmets læringsutbytter faglig relevante og viktige for å gi studentene kompetanse for fremtidens arbeidsliv?
- Er beskrivelsen av læringsutbyttet i tråd med *Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring*?

“Vi skal styrke UiB som en arena for livslang læring og videreutvikle forskningsbaserte, fleksible etter- og videreutdanningstilbud i samsvar med UiBs profil”

Etter- og videreutdanningsprogrammer er en viktig del av UIBs strategi for livslang læring. Masterprogrammet i Demokratibygging er i tråd med denne strategien og har dekket dette godt.

Programmet læringsutbytter består av en del grunnleggende ferdigheter. Samtidig opprettes det nye emner som skal dekke fremtiden utfordringer. En endring i porteføljens mot emner som handler og samfunnssikkerhet og geopolitikk er i tråd med det arbeidsmarkedet og samfunnet etterspør.

Læringsutbyttebeskrivelsene i programmet tydeliggjør nivå og innhold på studiet i samsvar med Norsk kvalifikasjonsrammeverks inndeling i kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse.

Oppsummert: Vår vurdering er at kravene til studiets mål og læringsutbytte er oppfylt, og at programmet utvikles i tråd med UIBs strategi for livslang læring.

2.2 Kommunikasjon om studiet

Vurder kort hvordan informasjonen om studieprogrammet er kommunisert i studieplanen:

- Har studieprogrammet et dekkende navn som kommuniserer godt i forhold til (potensielle) studenter og arbeidsgivere?
- Er programmets faglige profil, oppbygging og muligheter for studentutveksling beskrevet på en hensiktsmessig måte?

Studieprogrammets navn har vært uforandret siden oppstart. Siden oppstart har emneporteføljen vært i utvikling og en del emner har blitt lagt ned og erstattet med nye. Dette har blitt gjort for å tilpasse interessen fra studentmasse og tilgjengelige lærekrefter. Den generelle trenden har vært en dreining bort fra klassiske spørsmål om demokrati og demokratibygging over til problemstillinger knyttet til sikkerhetspolitikk og geopolitikk. Det har også vært en dreining i temaer på innsendte masteroppgaver som har ført til større variasjon og også her en dreining mot de samme temaer som nevnt. Selve navnet på studieprogrammet anser ikke lenger å være like dekkende som før, og det er planlagt endret. Det nøyaktige nye navnet er ikke avgjort enda, men vil speile endringen i emneporteføljen. Dette for å gjøre studiet mer relevant for både studenter og arbeidsgivere.

Selve emnene, samt de mulighetene som er tilgjengelige er ellers godt kommunisert. Studentutveksling er ikke aktuelt for denne studentgruppen og er ikke behandlet.

De neste to delene av rapporten (kap. 3 og 4), er forventet å ha en analytisk tilnærming. **Spørsmålene antyder ulike perspektiv som bør vurderes under hvert avsnitt.**

3. Faglig oppbygning, læringsaktiviteter og vurderingsformer

3.1 Faglig innhold og oppbygning av programmet

Vurder:

- På hvilken måte bidrar emnene i studieprogrammet til at studentene oppnår de forventede læringsutbyttene? Gir sammensetningen av emnene god faglig progresjon?
- På hvilken måte tar studentene del i forskningsaktiviteter og/eller kunstnerisk utviklingsarbeid?
- I hvilken grad har studentene valgfrihet i emnesammensetningen? Fungerer evt. fellesemner som en integrert del av studieprogrammet?
- Er det gjort faglig utviklingsarbeid og/eller betydelige endringer i studieprogrammets innhold/oppbygning siden forrige programevaluering?

Sammenhengen mellom emnene

Studieprogrammet er bygget opp slik at emnene gjensidig forsterker hverandre og til sammen gir en helhetlig kompetanse innen demokratibyggning.

Innledningsvis bidrar SAMPOL606 til å etablere et sentralt teoretisk rammeverk for studiet. Samtidig videreutvikles og nyanseres perspektiver på demokratisering, institusjoner og internasjonal påvirkning gjennom flere av de øvrige emnene, slik at det samlede programmet gir en bred og sammensatt analytisk referanseramme.

SAMPOL607 tilfører metodiske verktøy som gjør studentene i stand til å operasjonalisere og teste teoriene fra de øvrige emnene. Dette emnet er dermed en forutsetning for å kunne arbeide empirisk med problemstillinger innenfor de øvrige fagområdene.

De valgfrie emnene (SAMPOL608, SAMPOL609, SAMPOL610 og SAMPOL612) representerer ulike anvendelsesområder for både teori og metode. De belyser demokratibyggning fra ulike vinkler:

- institusjonell robusthet og krisehåndtering
- korrupsjon og ansvarlighet
- forholdet mellom stat, marked og rettigheter
- sikkerhetspolitiske rammebetingelser

Til tross for tematisk variasjon, er de forbundet gjennom et felles fokus på hvordan politiske systemer fungerer under press og hvordan de kan styrkes.

Avslutningsvis fungerer SAMPOL650 som en sammenbindende del av studiet. I arbeidet med masteroppgaven anvender studentene og kombinerer kunnskap og ferdigheter fra teoriemner, metodeemner og valgemner i et selvstendig forskningsprosjekt.

Vurdering av faglig progresjon og helhet

Sammensetningen av emnene gir en tydelig progresjon fra teoretisk forståelse, via metodisk kompetanse, til anvendt analyse og selvstendig forskning. Programmet beveger seg fra et generelt og prinsipielt nivå til mer spesialiserte og kontekstualiserte problemstillinger gjennom de ulike emnene.

Samtidig har studentene en viss fleksibilitet i hvordan de setter sammen emnene underveis i studiet. Denne fleksibiliteten er imidlertid strukturert gjennom kravet om at fire emner må være fullført og bestått før opptak til masteroppgaven, hvorav SAMPOL606 og SAMPOL607 er obligatoriske. Dette bidrar til å sikre at studentene har både et teoretisk og metodisk grunnlag før de går i gang med det selvstendige forskningsarbeidet.

Helheten i programmet er faglig konsistent, og emnene komplimenterer hverandre. Samtidig forutsetter strukturen en aktiv integrasjon fra studentenes side, særlig fordi valgemnene åpner for ulike faglige retninger og fordi progresjonen ikke er fullstendig lineært strukturert. Dette stiller krav til god veiledning og tydelig kobling mellom emnene.

Samlet sett gir programmet et solid grunnlag for å utvikle avansert kunnskap, analytiske ferdigheter og anvendbar kompetanse innen demokratibygging og politisk analyse.

Utviklingsarbeid:

Det er gjennomført betydelig faglig utviklingsarbeid og flere viktige endringer i studieprogrammets innhold siden forrige programevaluering.

Det mest sentrale utviklingstiltaket er etableringen av et nytt emne, SAMPOL612 European Security Transformation. Emnet representerer en tydelig faglig styrking og utvidelse av masterprogrammet, og markerer samtidig en strategisk videreutvikling av programmets profil. Emnet har allerede vist seg å være svært vellykket, både faglig og rekrutteringsmessig, med 30 betalende studenter i første gjennomføring.

Lanseringen av emnet ble markert som en større faglig begivenhet, der både utenriksministeren og rektor ved Universitetet i Bergen deltok ved åpningen i Egget. I tillegg ble det arrangert en egen seminardag med om lag 100 deltakere for å markere og diskutere tematikken rundt emnet. Dette understreker både den faglige relevansen og den brede interessen for tematikken programmet nå retter seg mot.

Utviklingen av SAMPOL612 inngår i en mer overordnet og målrettet videreutvikling av masterprogrammet i demokratibygging, der det har blitt foretatt en tydeligere faglig dreining mot sikkerhetspolitikk og sikkerhetsrelaterte problemstillinger. Denne dreiningen er gjort på bakgrunn av to sentrale vurderinger: for det første et tydelig og økende behov for kompetanse

innen sikkerhetspolitikk og sikkerhet i samfunns- og arbeidslivet, og for det andre en klar tilbakemelding om stor interesse og etterspørsel blant studentene for denne typen tematikk.

Samtidig er denne utviklingen ikke et brudd med programmets eksisterende profil, men snarere en videreutvikling og aktualisering av den. Sikkerhet, statlig kapasitet, institusjonsbygging og politisk stabilitet har alltid vært implisitte og delvis eksplisitte deler av programmets faglige kjerne, men disse temaene er nå gitt en tydeligere og mer strukturert plass i studieporteføljen.

Samlet sett representerer dette faglige utviklingsarbeidet en ambisiøs, men samtidig strategisk forankret videreutvikling av programmet. Målet er å styrke programmets relevans, aktualitet og attraktivitet, samtidig som den akademiske kvaliteten og den analytiske dybden opprettholdes og videreutvikles.

Oversikt over emneporteføljen på programmet

SAMPOL606 – Demokratiassistanse og demokratisering

(<https://www4.uib.no/studier/nettstudier-og-videreutdanning/samfunn-og-politikk/demokratiassistanse-og-demokratisering-deltid>)

Dette emnet gir en avansert innføring i sentrale teorier om demokratisering, institusjonsbygging og internasjonal påvirkning. Studentene analyserer hvordan og hvorfor demokratiske systemer etableres, utvikles og eventuelt bryter sammen. Videre behandles rollen til internasjonale aktører som stater, internasjonale organisasjoner og sivilsamfunnsorganisasjoner i demokratibyggning.

Emnet bidrar særlig til utvikling av analytisk kompetanse og evne til kritisk refleksjon rundt ulike modeller for demokratisk utvikling.

SAMPOL607 – Feltmetodikk: Politisk kartlegging i felt

(<https://www4.uib.no/studier/nettstudier-og-videreutdanning/samfunn-og-politikk/feltmetodikk-politisk-kartlegging-i-felt-deltid>)

Dette emnet gir metodisk opplæring med vekt på anvendelse i praksis. Studentene lærer å planlegge og gjennomføre feltarbeid, samle inn og analysere kvalitative data, samt håndtere etiske og praktiske utfordringer knyttet til forskning i politiske kontekster.

Emnet fungerer som en bro mellom teori og empirisk analyse, og er avgjørende for å utvikle studentenes ferdigheter i selvstendig forskningsarbeid.

SAMPOL608 – Organisering for samfunnssikkerhet og krisehåndtering

(<https://www4.uib.no/studier/nettstudier-og-videreutdanning/samfunn-og-politikk/organisering-for-samfunnssikkerhet-og-krisehandtering-ekstremisme-og-terrorisme>)

Dette emnet gir en inngående analyse av hvordan stater og offentlige institusjoner organiserer seg for å forebygge, håndtere og lære av kriser. Det omfatter både klassiske sikkerhetsutfordringer og nyere trusler som terrorisme, radikaliserings, hybride trusler og komplekse krisesituasjoner.

Et sentralt fokus er hvordan institusjonell utforming, styringsstrukturer og samordning mellom ulike aktører påvirker statens evne til effektiv krisehåndtering. Emnet belyser også spenningen mellom sikkerhet og demokratiske prinsipper, for eksempel hvordan tiltak for økt kontroll og beredskap kan utfordre rettssikkerhet og sivile rettigheter.

Gjennom dette emnet utvikler studentene:

- forståelse av statlig kapasitet og institusjonell robusthet
- evne til å analysere krisehåndtering i et styrings- og organisasjonsperspektiv
- innsikt i hvordan demokratier håndterer sikkerhetstrusler uten å undergrave egne prinsipper

Emnet er særlig relevant for å forstå demokratiers sårbarhet og motstandskraft under press.

SAMPOL611 – Organisering for samfunnssikkerhet og krisehåndtering (10 studiepoeng)

Dette emnet tilbys som en kortere variant av SAMPOL608 og inngår i masterprogrammet i operativ ledelse og myndighetsutøvelse. Det faglige innholdet er det samme som i SAMPOL608, med unntak av «ekstremisme og terrorisme»-fokuset.

SAMPOL609 – Korrupsjonsgransking (<https://www4.uib.no/studier/nettstudier-og-videreutdanning/samfunn-og-politikk/korrupsjonsgransking-deltid>)

Dette emnet gir en fordypning i korrupsjon som politisk og institusjonelt fenomen. Det går utover en generell forståelse av korrupsjon ved å fokusere på konkrete metoder for å identifisere, analysere og dokumentere korruperte praksiser.

Studentene arbeider med ulike former for korrupsjon, fra småskala misbruk av offentlige ressurser til systemisk og institusjonalisert korrupsjon. Emnet tar også for seg hvordan korrupsjon påvirker demokratiske prosesser, svekker tillit til institusjoner og hindrer effektiv styring.

En viktig del av emnet er metodisk orientert, med fokus på:

- granskingsteknikker og bruk av ulike datakilder
- analyse av komplekse og ofte skjulte maktstrukturer
- vurdering av antikorrupsjonstiltak og deres effektivitet

Studentene utvikler dermed ferdigheter som er direkte anvendbare i både forskning og praksisfelt, samtidig som de får en dypere forståelse av sammenhengen mellom korrupsjon, makt og demokratisk kvalitet.

SAMPOL610 – Business and Human Rights (<https://www4.uib.no/studier/nettstudier-og-videreutdanning/samfunn-og-politikk/business-and-human-rights-deltid>)

Dette emnet utvider demokratibyggingsperspektivet ved å rette oppmerksomheten mot næringslivets rolle i globale politiske og rettslige sammenhenger. Det tar utgangspunkt i at private aktører, særlig multinasjonale selskaper, i økende grad påvirker menneskerettigheter og samfunnsutvikling.

Studentene analyserer sentrale normer og rammeverk, som internasjonale retningslinjer for ansvarlig næringsliv, og diskuterer forholdet mellom frivillige standarder og juridisk regulering. Emnet belyser også utfordringer knyttet til global produksjon, leverandørkjeder og virksomhet i svake stater.

Sentrale læringselementer inkluderer:

- forståelse av hvordan økonomiske aktører påvirker politiske og sosiale forhold
- analyse av ansvarliggjøring av selskaper i ulike jurisdiksjoner
- kritisk vurdering av samspillet mellom stat, marked og sivilsamfunn

Emnet bidrar til å nyansere bildet av demokratibygging ved å inkludere ikke-statlige aktører og transnasjonale prosesser.

SAMPOL612 – European Security Transformation (<https://www4.uib.no/studier/nettstudier-og-videreutdanning/samfunn-og-politikk/european-security-transformation-deltid>)

Dette emnet gir en avansert analyse av endringer i det europeiske sikkerhetslandskapet. Det fokuserer på hvordan geopolitiske forskyvninger, institusjonelle endringer og nye trussetyper påvirker sikkerhetspolitikken i Europa.

Studentene arbeider med temaer som forholdet mellom nasjonal og overnasjonal sikkerhet, utviklingen i samarbeid mellom europeiske stater, samt rollen til sentrale organisasjoner. Emnet dekker også nyere utfordringer som cybertrusler, hybrid krigføring og gråsoner mellom fred og konflikt.

Et viktig aspekt er hvordan sikkerhetspolitiske endringer påvirker demokratiske institusjoner og beslutningsprosesser. Studentene utvikler:

- evne til å analysere komplekse sikkerhetspolitiske dynamikker
- forståelse av samspillet mellom sikkerhet, politikk og institusjoner
- innsikt i hvordan demokratiske stater tilpasser seg et endret trusselbilde

Emnet gir dermed et makroorientert perspektiv på demokratibygging, der eksterne rammebetingelser og internasjonale forhold står sentralt.

SAMPOL650 – Masteroppgave (<https://www4.uib.no/studier/nettstudier-og-videreutdanning/samfunn-og-politikk/masteroppgave-i-demokratibyggning-deltid>)

Masteroppgaven er et selvstendig forskningsarbeid der studentene anvender teori, metode og tematisk kunnskap fra studiet. Arbeidet innebærer formulering av problemstilling, innsamling og analyse av data, samt faglig argumentasjon på et avansert nivå.

Oppgaven representerer kulminasjonen av læringsprosessen og dokumenterer studentenes samlede kompetanse.

3.2 Undervisnings-, læringsaktiviteter og vurderingsformer

Vurder:

- Hvordan er det lagt til rette for at studentene kan delta aktivt i læringsprosessen?
- Er utdanningens innhold, metoder og form forskningsbaserte? Benyttes det varierte læringsaktiviteter og vurderingsformer i programmet?
- Hvordan bidrar lærings- og vurderingsformene til at studentene oppnår læringsutbyttet? Er vurderingsformene utformet på en slik måte at studentene får vist det de har lært?

Det pedagogiske omdreiningspunktet i studiet er aktiv læring. Det er lagt til rette for at studentene skal engasjere seg i et mangfold av læringsaktiviteter underveis, og de møter mange ulike undervisere fra både academia og praksisfeltet.

Utdanningens innhold, form og metoder er både forskningsbasert og erfaringsbasert. Alle vitenskapelig ansatte tilknyttet studiet har publisert lærebøker og artikler på fagfeltet nasjonalt og internasjonalt, og drar veksler på egen og andres forskning i undervisningen. Det anvendes varierte vurderingsformer i studiet. Formativ vurdering, altså underveisvurdering, skjer gjennom muntlige tilbakemeldinger på oppgaveløsning og aktiviteter i workshops og seminarer. Det skjer også gjennom diskusjoner og 8 refleksjonsøvelser i grupper og i plenum. Dessuten får studentene individuelle tilbakemeldinger på tekster og annet materiale de leverer i obligatoriske arbeidskrav. Vi vurderer lærings- og vurderingsformene som egnede for å oppnå læringsutbyttene i emnene tilknyttet programmet.

Studiet har tett forskningstilknytning gjennom:

- Institutt for sammenliknende politikk forskning på demokrati, styresett, konflikt og institusjoner.
- Fagmiljøets internasjonalt orienterte forskningsprosjekter og publikasjoner.
- Forskningsbasert pensum i alle emner.
- Masteroppgave som knyttes til aktuelt fagfelt.

3.3 Arbeidsomfang

Gi en vurdering av hvordan arbeidsbelastningen i studieprogrammet er balansert mellom emner og hvorvidt programmets samlede arbeidsomfang tilsvarer 1500–1800 timer per studieår (25-30 arbeidstimer pr studiepoeng).

Studiet er lagt opp som et deltidsstudium på 90 studiepoeng over fire år. Dette innebærer:

- 15 studiepoeng per semester (gjennomsnitt)
- Ca. 450 arbeidstimer per 10 studiepoeng, i tråd med UH-sektorens norm
- Kombinasjon av samlinger, selvstudium og oppgavearbeid

Studiets arbeidsmengde vurderes som jevnt og håndterbart for studenter i full jobb.

En særskilt utfordring for EVU-programmet er at de fleste studentene våre kombinerer studiet med full jobb og ofte også familieforpliktelser, noe som innebærer at uforutsette hendelser kan påvirke studieprogresjonen. For å møte dette har vi utviklet en fleksibel og tilpasningsdyktig studiemodell som tar høyde for studentenes livssituasjon. Dette innebærer blant annet at det ikke stilles krav om obligatorisk oppmøte, at alle forelesninger tas opp og gjøres tilgjengelige digitalt, og at studentene får mulighet til frivillig å levere førsteutkast til eksamensbesvarelser for veiledende tilbakemelding. I tillegg praktiserer vi individuell tilrettelegging ved behov, noe som gjør at studiet i større grad kan tilpasses den enkelte students arbeidssituasjon og personlige rammer.

3.4 Studentmedvirkning og læringsmiljø

Gjør en vurdering av det faglige og sosiale læringsmiljøet på programmet.

- Hvordan stimuleres studentene til faglig engasjement, selvstendighet og kreativitet?
- Hvordan sosialiseres studentene inn i student- og fagmiljø?
- I hvilken grad og på hvilke måter er studentene med å utforme læringsaktiviteter og vurderingsformer i programmet?
- Hvordan gir studentene tilbakemelding på kvaliteten til forskjellige elementer i programmet (emner, emnesammensetning, undervisning, læringsmiljø osv.)? Hvordan brukes tilbakemeldingene i videreutvikling av studietilbudet? Beskriv eventuelle tiltak.
- Har studentene tilpassede og hensiktsmessige fysiske og digitale læringsarenaer?

Det faglige og sosiale læringsmiljøet på samlingsbaserte programmer er av en annen form enn i et vanlig studieprogram. Studentmassen er svært heterogen, noe som gir fordeler og ulemper. Faglig finnes det større rom for studenter å bidra med egne erfaringer noe som stimulerer til faglig engasjement. De vil samtidig ikke som regel være med i det vanlige studentmiljøet ved instituttet og UIB. Det er ikke noen formelle linjeforeninger/studentforeninger knyttet til programmet. Tilbakemeldinger på kvalitet foregår derfor i mer uformelle kanaler.

Læringsmiljøet for master i demokratibyggning preges av:

- Samlingsbaserte undervisningsformer som legger til rette for dialog, erfaringsdeling og læring i grupper.
- Tverrfaglige og internasjonalt rettede fagtema.
- Et klasseromsmiljø som ofte består av yrkesaktive studenter med bred profesjonell bakgrunn, noe som styrker både det sosiale og faglige læringsmiljøet.
- Tilgang til UiBs digitale læringsplattformer (MittUiB), digital pensumbase (Leganto) og relevante læringsressurser.

Tilgjengelighet på undervisningslokaler under samlinger:

Tilgangen på undervisningslokaler fungerer generelt svært godt. Instituttet er i tett dialog med administrasjonen om rombehov, og så langt har vi som oftest fått tildelt de rommene vi ønsker oss. Det bidrar positivt at samlingene hovedsakelig arrangeres i helgene, noe som gjør det enklere å sikre gode og egnede lokaler til undervisningen.

Studiebarometer- og annen evalueringsdata:

Vi har per i dag begrenset tilgang til systematiske evalueringsdata for de fleste av emnene våre. Emneansvarlig har imidlertid begynt å sende ut evalueringsskjema fra og med H2025 denne høsten, og disse vil gi et mer helhetlig grunnlag for å evaluere både enkeltemner og programmet. Det finnes evalueringsskjema for emnet *Business and Human Rights*, men tallene foreligger ikke i en samlet form per nå.

Uformelle tilbakemeldinger fra studenter og fagmiljø:

Uformelle tilbakemeldinger fra både studenter og fagmiljø er jevnt over svært positive. Særlig SAMPOL612 og SAMPOL610 får gjennomgående gode vurderinger, og mange studenter fremhever verdien av å reise til Bergen for å delta i selve undervisningen og inngå i et kompetent og engasjert studentmiljø. Samtidig mottar vi naturlig nok enkelte mindre positive tilbakemeldinger fra enkeltstudenter, ofte knyttet til utfordringer med vanskelighetsgrad på eksamensspørsmål eller uklarheter rundt undervisningstidspunkter. Dette vurderes imidlertid som enkelthenvendelser og ikke uttrykk for systematiske problemer.

Formelle tilbakemeldinger fra studenter:

Den kvalitative tilbakemeldingen viser samlet sett at emnet oppleves som faglig sterkt, svært relevant og profesjonelt nyttig. Deltakerne fremhever særlig den tette koblingen mellom teoretiske perspektiver og reelle problemstillinger, både innen sikkerhet, styring og næringslivets rolle i menneskerettighetsspørsmål.

Kombinasjonen av akademisk tyngde og forelesere med omfattende praksiserfaring bidrar til et læringsutbytte der teori anvendes på konkrete og aktuelle utfordringer. Bredden i perspektiver på tvers av samlinger trekkes frem som en klar styrke, og flere forelesninger beskrives som spesielt innsiktsfulle og erfaringsbaserte. Dette gjelder særlig innen emnet *Business and Human Rights*, hvor

tilbakemeldingene er gjennomgående svært positive. Deltakerne beskriver undervisningen som engasjerende og faglig relevant, med direkte overføringsverdi til eget arbeid, og enkelte forelesere, som Anita Ramasastry og Salil Tripathi, trekkes eksplisitt frem som særlig sterke bidragsytere med høy faglig kvalitet og betydelig internasjonal erfaring.

Samtidig peker tilbakemeldingene på forbedringsområder knyttet til pedagogisk struktur snarere enn faglig innhold. Det etterlyses tydeligere struktur og bedre sammenheng mellom samlingene, mer eksplisitte læringsmål for de enkelte forelesningene, samt bedre koordinering mellom forelesere for å redusere tematisk overlapp. Flere kommentarer indikerer at variasjon i evalueringer mellom samlinger i stor grad skyldes ulik grad av pedagogisk tydelighet og struktur, heller enn forskjeller i faglig kvalitet. Samlet sett vurderes emnet som svært godt, med høy måloppnåelse når det gjelder faglig nivå, relevans og læringsutbytte. Arbeidsmengden oppfattes som moderat til krevende, men hensiktsmessig for målgruppen, og pensum vurderes som godt til svært godt dekkende. Videre utvikling av emnet vil særlig kunne oppnås gjennom styrket strukturell sammenheng, tydeligere pedagogisk innramming og økt koordinering mellom forelesere.

4. Resultater og relevans

Bidrag fra studenter, eksterne fagfelle og representanter fra samfunns- eller arbeidsliv skal gjenspeiles i dette kapittelet. Programstyret må selv vurdere hvilken informasjon og relevante data som er tilgjengelig.

Andre relevante datakilder til dette kapittelet er blant annet Studiebarometeret, SHOT, Student og emneevalueringer og Rapporter i [Tableau](#) laget spesielt for formålet om studentopptak, studieprogresjon, gjennomføring og kandidatproduksjon. Fagmiljøene vurderer i hvert enkelt tilfelle hvilke rapporter og datakilder som er hensiktsmessig å bruke.

Gi en kort vurdering av studieprogrammets resultater når det gjelder rekruttering og opptak (siste 5 år). Vurder:

- Er studentrekrutteringen tilstrekkelig for å opprettholde studieprogrammet med et solid faglig tilbud og godt læringsmiljø?
- Har fagmiljøet gjennomført tiltak for å styrke rekrutteringen til programmet?
- Er det behov for å gjøre endringer i opptakskrav til studiet?

På bakgrunn av målgruppen og studiets egenart (erfaringsbasert utdanning for personer i arbeid), vil opptakstill vanligvis variere med arbeidslivets behov.

Opptakstillene varierer betydelig mellom emnene i studiet, og vurderingen er derfor todelt. Enkelte emner, som SAMPOL608/611, SAMPOL612 (nyopprettet emne i 2025) og SAMPOL610, har svært gode søkertall og en tilfredsstillende rekruttering. For flere av de øvrige emnene er imidlertid søkertallene lavere enn ønskelig.

Fagmiljøet vurderer at en av hovedårsakene er at noen av de klassiske emnene i studiet, som korrupsjonsgranskning og demokratiseringsassistanse, i mindre grad oppfattes som relevante i dagens politiske landskap. På bakgrunn av dette arbeider instituttet med en bred omstilling av mastergraden mot en tydeligere geopolitisk og samfunnssikkerhetsprofil, et grep som allerede viser positive resultater. Som et konkret tiltak ble det utviklet et nytt emne med støtte fra UiB sentralt, European Security Transformation (Sampol612), med oppstart høsten 2025. Emnet hadde svært gode opptakstall og vurderes som en stor suksess, og arbeidet med videre utvikling av dette emnet fortsetter. Parallelt utvikles et nytt emne med planlagt oppstart våren 2027, som også vil ha et tydelig geopolitisk fokus. Denne strategiske dreiningen mot samtidens sikkerhets- og geopolitikkrelaterte utfordringer er et sentralt tiltak for å styrke rekrutteringen og sikre fortsatt relevans for målgruppen. En utfordring kan være at det opprettes tilbud på andre utdanningssteder innenfor det samme feltet. Videre arbeides det med at flere emner kan inngå som del i andre EVU-masterprogram som SAMPOL611 som er del av Master i operativ ledelse og myndighetsutøvelse. Her er særlig SAMPOL612 relevant for samme master.

Masterprogrammet er samlingsbasert over fire år (deltid) og retter seg mot studenter i arbeid. Dette gir en annen profil for gjennomføring og progresjon enn heltidstilbudene.

Rekrutteringen til EVU-programmet har i perioden variert i stor grad. Opptak til denne type programmer er sterkt påvirket av konjunkturer i arbeidsmarkedet og av konkurransen i EVU-markedet der det de siste årene har vært en sterk økning av nye emner og programmer ved andre universitet og høyskoler. Det er merkbart at noen av emnene som har gått i mange år har gradvis fått færre studenter, mens nye emner har hatt et godt tilfang av søkere. Dette har satt i gang arbeidet med den planlagte reformen av programmet.

Instituttet prioriterer å annonsere både enkeltemner og programmet som helhet, og har nådd bredt ut i sosiale medier. Instituttet møter en del utfordringer knyttet til annonsering og informasjon. UiBs nye nettsider har ikke inntil nå vært særlig tilpasset EVU og behovet for å "selge" inn studietilbud til nye kunder. Videre er ikke UiB Videre godt organisert med tanke på EVU-program med enkeltbetalende studenter. Det er uklart om det er UiB Videre eller KA som skal behjelpe instituttet med annonsering og det er uklart hvilken instans, instituttet, UiB Videre eller KA, som har ansvaret for dette arbeidet.

Det vurderes endrede opptakskrav for å rekruttere studenter. Dette er naturlig å gjøre i forbindelse med den planlagte endringen av profilen til graden. Det er ikke opptakskravet til selve programmet eller enkeltemner som skal endres, men kravene til hvilke emner som kreves for å skrive masteroppgave og fullføre graden. Formålet med endringen er å få flere av studentene som nå tar enkeltemner til å ta hele graden.

Instituttet møter også utfordringer med innhenting av betaling fra enkeltbetalende studenter. Her trengs bedre organisering i økonomiavdelingen for instituttets drift. Det er også utfordrende at UiB Videre blir satt i en mellomposisjon som instituttets kontaktpunkt samtidig som instituttet er avhengig av andre instanser som KA og økonomiavdelingen for å løse de utfordringene instituttet møter i driften av EVU. Dette påvirker resultatene på EVU-programmet negativt.

Oppsummert: De nylig gjennomførte og planlagte endringene på programmet vil sikre studentopptaket for fremtiden og gjøre programmet levedyktig også fremover, men instituttet er avhengig av at andre instanser ved UiB også legges til rette for EVU-drift med enkeltbetalende studenter.

4.2 Gjennomføring og kandidater

Gjør en vurdering av gjennomføringsgraden for studieprogrammet, årsaker til frafall og den totale kandidatproduksjon i årene siden forrige programevaluering. Omtal kort relevante tiltak som er gjennomført for å redusere frafall og hvilke tiltak som skal gjennomføres i kommende periode.

Gjennomføringsgraden i studieprogrammet må vurderes i lys av at dette er et EVU-program rettet mot voksne studenter som i hovedsak er i full jobb og ofte har betydelige familie- og omsorgsforpliktelser. Samlet sett er kandidatproduksjonen stabil, men med et visst frafall underveis, noe som er forventet for denne typen deltidsstudier. Årsakene til frafall skiller seg fra tradisjonelle heltidsstudier, og er i stor grad knyttet til endringer i livssituasjon og yrkeskarriere. Flere studenter opplever for eksempel karriereutvikling eller forfremmelser som gjør at behovet for en fullført mastergrad reduseres. Andre faller fra som følge av økt arbeidspres, omorganiseringer på arbeidsplassen, eller endringer i familiesituasjon som gjør det vanskelig å kombinere studier med øvrige forpliktelser. Det er også rimelig å anta at enkelte undervurderer den samlede arbeidsbelastningen ved å gjennomføre et masterløp ved siden av fulltidsjobb, noe som kan bidra til frafall over tid.

Programmet arbeider aktivt for å redusere frafall gjennom flere tiltak. Det legges vekt på tydelig og jevnlig informasjon om studieløpet og sammenhengen mellom emnene, slik at studentene får oversikt over progresjon og muligheter for å fullføre en grad. Videre er det igangsatt et arbeid med å justere emnestrukturen, blant annet ved å gjøre et av de minst etterspurte emnene ikke-obligatorisk, for å senke terskelen for å gå videre i programmet. Det arbeides også kontinuerlig med fleksible tilpasninger der det er mulig, for eksempel knyttet til gjennomføring og progresjon, for å legge bedre til rette for en studentgruppe med komplekse hverdager. I kommende periode vil det være særlig fokus på å videreutvikle denne fleksibiliteten, styrke oppfølgingen av studenter underveis i studieløpet, og sikre at emnesammensetningen oppleves som både relevant og gjennomførbar for målgruppen.

4.3 Relevans og kontakt med arbeidslivet

Bruk informasjon og tilbakemeldinger fra alumni og/eller kandidatundersøkelser og representanter fra arbeids- eller samfunnsliv for å vurdere studieprogrammets arbeidslivsrelevans:

- Hvordan arbeides det med å synliggjøre og sikre at studieprogrammet er relevant for arbeidslivet og samfunnets kompetansebehov? Hvordan er jobbmarkedet for ferdigutdannede kandidater?
- I hvilken grad forberedes studentene til et omskiftelig arbeidsmarked og framtidens kompetansebehov?
- Har studentene tilbud om relevant arbeidslivspraksis i studieløpet og er arbeidsoppgavene tilpasset studentenes faglige kompetansenivå?

Studiet retter seg mot personer som arbeider innen:

- Offentlig forvaltning
- Utdanning fra ungdomsskole til universitet og høyskoler
- Internasjonale organisasjoner (FN, EU, OSSE m.fl.)
- Freds- og konfliktarbeid
- Bistand, utvikling og menneskerettigheter
- Diplomati
- NGOer og sivilsamfunnsorganisasjoner

Innholdet er direkte yrkesrelevant, og undervisningen legger opp til:

- Analyse av studentenes egne arbeidspraksiser
- Bruk av caser fra globalt sør og internasjonale operasjoner
- Erfaringsutveksling i grupper
- Problembasert læring

Studentene er i hovedsak i full jobb under utdanningen og tilbud av arbeidslivspraksis fremstår dermed som lite relevant.

Konkret samarbeid med arbeidsliv siste periode:

Det er etablert flere konkrete samarbeid med arbeids- og samfunnsliv som bidrar til å sikre faglig relevans og oppdatert kompetanse i studiet. I emnet SAMPOL610 Business and Human Rights samarbeider vi tett med Raftostiftelsen og Institute for Human Rights and Business (IHRB). Emnet utvikles i fellesskap med disse partnerne, og undervisnings- og innholdsansvaret deles mellom fagmiljøene. I SAMPOL612 European Security Transformation har vi etablert et samarbeid med Sjøkrigsskolen, som bidrar med fagkompetanse og hvor flere av deres forelesere har undervist i emnet. SAMPOL611 inngår som del av masterprogrammet i operativ ledelse og myndighetsutøving som er særlig rettet inn mot Kystvakten. I tillegg benytter vi gjesteforelesere fra blant annet Sjøkrigsskolen, Samfunnssikkerhetens hus, Universitetet i Tromsø, Transparency International og Chr. Michelsen Institute (CMI). Disse samarbeidene gir studentene tilgang til oppdatert praksiskunnskap og innsikt i relevante problemstillinger direkte fra aktører som arbeider med temaene til daglig.

5. Øvrige krav til studietilbudet

5.1 Internasjonalisering

Kravet om utveksling gjelder for studietilbud som fører fram til grad.

- Har studietilbudet ordninger for internasjonalisering som er tilpasset studietilbudets nivå, omfang og egenart?
- Har studietilbudet ordning for internasjonal studentutveksling som er faglig relevant for studiet?

Studiets egenart gjør at utveksling ikke er relevant, og er ikke en del av tilbudet. Internasjonalisering er likevel en viktig del av studiet, og dekkes gjennom et bredt spekter av gjesteforelesere.

Studiet har en sterk internasjonal orientering gjennom:

- Globalt innrettet pensum.
- Tema fra ulike regioner (Afrika, Asia, Latin-Amerika, Øst-Europa m.fl.)
- Internasjonale perspektiver på demokratiutvikling og fredsprosesser.
- Studenter med bakgrunn fra internasjonale organisasjoner (erfaring).
- Studenter som er, og følger emnet fra, andre europeiske, afrikanske og asiatiske land.
- Gjesteforelesere og faglige bidrag fra internasjonale forskere (der relevant).
- Merk: Studiet har ikke utveksling som integrert komponent (EVU-master).

Konkrete internasjonale samarbeid/forelesere siste år:

IHRB er plassert i London – vi har samarbeidet med dem siden 2015.

I emnet vi drifter sammen med dem, er over halvparten av foreleserne internasjonale. Eksempler: «Human Rights in Challenging Times» med Harpreet Kaur (2024 og 2025) og «Benchmarking and Measuring Corporate Human Rights Performance».

I emnet SAMPOL612 European Security Transformation har instituttet jobbet tett sammen med (tidligere) Kommandør i den nederlandske marinen Caecilia van Peski i utarbeidelse og gjennomføring av emnet. Van Peski underviste også i deler av emnet.

Vi har også digitale forelesninger med norske borgere bosatt andre steder – som for eksempel Bjørn Tore Saltvik da han jobbet i OSCE (fra Wien) og Vaishali Lara Kathuria som jobber i Oljefondet (fra New York).

5.2 Studier med praksis

- Hvordan fungerer studiets praksisperioder og er de i tråd med utdanningens eventuelle rammeplan?
- Foreligger det praksisavtale med praksisstedet? Har praksisveilederne relevant kompetanse og erfaring fra praksisfeltet?

Praksis er ikke en del av studieprogrammet.

5.3 Studie regulert av nasjonale rammeplaner og/eller retningslinjer

- Er studieplanen for programmet i tråd med nasjonale rammeplaner/retningslinjer mv.?

Studieplanen for programmet er utviklet for å passe med UIBs retningslinjer for studieplaner og er i tråd med nasjonale retningslinjer.

6. Fagmiljø

Universitets- og høyskoleforskriften §§ 1-12 – 1-14 inneholder krav til fagmiljøet som er tilknyttet studiet. § 1-12 omhandler generelle krav til fagmiljøet ved alle studier, §1-13 omtaler særskilte krav på lavere grad, mens § 1-14 tar for seg kravene på høyere grad. Bestemmelsene omhandler krav til fagmiljøets størrelse, utdanningsfaglig kompetanse, kompetansenivå, deltakelse i nasjonale, og internasjonale samarbeid mv.

Alle aktuelle bestemmelser skal være oppfylt. Dersom studiet er opprettet eller reakkreditert i løpet av de siste 6 årene, er det tilstrekkelig å beskrive vesentlige endringer i denne perioden. I tilfeller hvor det er tvil om hvorvidt enkelte av forskriftskravene er oppfylgt, vurderes dette særskilt.

Fagmiljøet som understøtter masterprogrammet i demokratibyggning er forankret ved Universitetet i Bergen, og består primært av vitenskapelige ansatte ved Institutt for sammenliknende politikk. Fagmiljøet har bred og komplementær kompetanse innen sentrale statsvitenskapelige kjerneområder, herunder demokrati og styresett, freds- og konfliktstudier, utviklingsstudier, komparativ politikk og internasjonal politikk. Denne bredden gir et solid akademisk fundament for programmet og sikrer at undervisningen er forskningsbasert, analytisk forankret og faglig oppdatert.

En vesentlig del av undervisningen ivaretas av fagpersoner med direkte tilknytning til EVU-programmet. Førsteamanuensis Terje Knutsen og universitetslektor Andrea Mevold Zakariassen har sentrale roller i planlegging, gjennomføring og faglig utvikling av emnene. De bidrar både med undervisning, faglig koordinering og oppfølging av studentene, og utgjør en viktig kontinuitetsbærer i programmet.

I tillegg trekkes det aktivt på øvrige vitenskapelige ansatte ved instituttet, blant annet Jonas Linde og Jana Belschner, Marte Samuelsen Skogen, Idunn Nørbech, og Jan Oskar Engene, som bidrar til å sikre sterk forankring i instituttets forskningsmiljøer. Dette innebærer at studentene møter undervisning som er tett koblet til pågående forskning innen demokrati, politisk atferd og institusjonsanalyse.

Programmet er videre kjennetegnet av en omfattende og systematisk bruk av eksterne forelesere. Disse rekrutteres fra et bredt spekter av fagmiljøer, inkludert universitets- og forskningssektoren, offentlig forvaltning, internasjonale organisasjoner, mediebransjen og sikkerhets- og forsvarssektoren. Dette gir studentene tilgang til både teoretisk ekspertise og praksisnær innsikt i aktuelle problemstillinger.

Blant gjesteforeleserne de senere årene finner vi forskere og fagpersoner som Aslak Jangård Orre, Kristian Trygstad, Åse Østensen, Linn Sandberg og Hilmar Mjelde, samt praktikere som Tor Ivar Strømmen og Anders Romarheim innen sikkerhet og forsvar.

Innen emner knyttet til korrupsjon og styring trekkes det inn fagpersoner med spesialisert kompetanse, som Siri Gedde-Dahl (undersøkende journalistikk), Guro Slettemark

(antikorrupsjonsarbeid) og Inge Amundsen (forskning på korrupsjon og ressursforvaltning). Dette gir studentene innsikt i både analytiske og praktiske tilnærminger til komplekse styringsutfordringer.

Innen samfunnssikkerhet og krisehåndtering benyttes forelesere med erfaring fra forvaltning og beredskap, som Geir Sverre Braut og Johannes Førde. Disse bidrar med analyser av blant annet krisehåndtering, læring etter kriser og organisering av beredskap i et komparativt perspektiv.

Sikkerhetspolitiske emner, særlig European Security Transformation, trekker på et bredt nettverk av nasjonale og internasjonale eksperter. Dette inkluderer fagpersoner som Tom Røseth, Bjørn Tore Saltvik, Gunhild Hoogensen Gjorv, Caecilia van Peski og Sverre Diesen, samt internasjonale bidragsytere fra forsvars- og sikkerhetssektoren. I tillegg integreres større faglige arrangementer, som konferanser og seminarer, i undervisningen for å gi studentene direkte tilgang til aktuelle debatter og ekspertmiljøer.

Programmet samarbeider også med eksterne organisasjoner som Raftostiftelsen og Institute for Human Rights and Business (IHRB). Dette samarbeidet er særlig sentralt i emnet Business and Human Rights, hvor studentene får møte ledende internasjonale eksperter innen menneskerettigheter, næringsliv og bærekraft. I emnet European Security Transformation samarbeider vi også med Sjøkrigsskolen. Vi utveksler forelesere, og diskuterer emnestruktur sammen. Sjøkrigsskolen sendte også en håndfull kadetter til Bergen Security Conference. Vi samarbeider også med Master i operativ ledelse i emnet SAMPOL611, som tidligere beskrevet. Til høsten vil vi sannsynligvis også samarbeide om emnet SAMPOL612.

Gjennom dette samarbeidet har programmet de senere årene inkludert forelesere som Isabel Hilton (klima, Kina og menneskerettigheter), Nnimmo Bassey (ressursforvaltning og miljø), Harpreet Kaur (kjønnsdiskriminering og næringsliv), Haley St Dennis (rettferdige omstillinger), Deanna Kemp (urfolks rettigheter og utvinningsindustri), Beena Pallical (diskriminering og marginaliserte grupper), Frank Mugisha (LHBT-rettigheiter), Erika George (mangfold og næringsliv), Bonny Ling (arbeidsforhold og migrasjon), Heidi Furustøl (etisk handel og ansvarlighet), Duncan Warner (komplekse leverandørkjeder) og Nick Robins (klimafinans og bærekraftige omstillinger). Dette gir studentene direkte tilgang til globale perspektiver og praksiser innenfor feltet.

Bruken av gjesteforelesere er strategisk forankret og utgjør en integrert del av undervisningsopplegget. Den bidrar til å koble akademisk teori med praktisk erfaring, og til å gi studentene innsikt i hvordan fagfeltet anvendes i ulike profesjonelle kontekster.

Veiledning av masteroppgaven (SAMPOL650) ivaretas i hovedsak av ansatte ved Institutt for sammenliknende politikk, noe som sikrer faglig kontinuitet og forskningsbasert oppfølging. Ved behov suppleres dette med ekstern kompetanse, særlig der studentenes problemstillinger krever spesialisert innsikt. Denne kompetansen hentes ofte fra fagpersoner som allerede er tilknyttet programmet gjennom undervisning eller samarbeid.

Samlet sett fremstår fagmiljøet som robust, variert og strategisk utviklet. Kombinasjonen av interne forskere og eksterne eksperter, samt samarbeid med relevante organisasjoner og praksisfelt, bidrar til høy faglig kvalitet, relevans og aktualitet i programmet.

7. Forslag til eventuelle tiltak og plan for oppfølging

Det planlegges flere konkrete tiltak for å styrke studieprogrammets relevans, gjennomføringsgrad og rekruttering i kommende periode. Et sentralt grep er en strategisk videreutvikling av programmets faglige profil, der det legges opp til å endre både navn og innretning på masterprogrammet i en tydeligere geopolitisk retning. Dette innebærer også utvikling av et nytt emne, basert på eksisterende faglige ressurser, men med en justert tematisk vinkling som antas å ha høyere etterspørsel blant potensielle studenter. Samlet vil programmet da bestå av to emner med en tydelig geopolitisk profil, i tillegg til emner med fokus på beredskap (SAMPOL608/611) og Business and Human Rights. Denne faglige oppdateringen har som mål å gjøre programmet mer attraktivt i markedet, samtidig som det tydeliggjør en samlet kompetanseprofil som kan beskrives som en «geopolitisk mastergrad».

Videre vil det arbeides mer systematisk med å rekruttere eksisterende enkeltemnestudenter inn i et fullt masterløp. Dette innebærer tettere oppfølging av enkeltstudenter, bedre informasjon om progresjonsmuligheter, samt økt grad av tilrettelegging der det er behov, for å gjøre det mer gjennomførbart å kombinere studier med arbeid og øvrige forpliktelser. Samtidig vil programmet som helhet videreutvikles for å fremstå mer helhetlig og attraktivt.

Studentevalueringer vil bli gitt økt prioritet, særlig i tilknytning til nye og reviderte emner. Dette skal sikre løpende kvalitetsutvikling og bedre pedagogisk sammenheng på tvers av emner. I tillegg vil det legges økt vekt på målrettet studentrekruttering, der programmets faglige profil, relevans og fleksibilitet tydelig kommuniseres til aktuelle målgrupper.

Instituttet ønsker også en full gjennomgang av organiseringen av EVU-tilbud ved UiB og særlig hvordan UiB er organisert for å støtte opp om EVU-tilbud med enkeltbetalende studenter.

Samlet sett utgjør disse tiltakene en helhetlig satsing på både faglig utvikling, økt rekruttering og bedre gjennomføring, med tydelig oppfølging i form av evaluering og justering underveis.

Master i demokratibygging

Masterprogrammet i demokratibygging er et deltidsstudium som skal gi innsikt i politisk utvikling, demokrati og menneskerettigheter i ulike stater. Velg om du vil ta enkeltemner eller hel mastergrad. Høstens emner er åpne for søknader!

Fakta om studiet:

- 90 studiepoeng
- Deltid 50 %
- Nettbasert / Samlingsbasert
- Frittstående emner á 15 studiepoeng
- Avsluttende masteroppgave 30 studiepoeng
- Studieavgift kr 15.000 - 40.000 per emne
- Semesteravgift kr 650,-
- Du søker via nettsiden for hvert enkelt emne (se oversikt under)

Introduksjon

Demokratibygging handler om å sikre gode vilkår for demokratisk deltakelse, i en tid hvor demokratiet er under press fra flere kanter.

Master i demokratibygging er et erfaringsbasert masterprogram som skal gi spesialkompetanse på områder som valgobservasjon, arbeid for menneskerettigheter, forebygging av korrupsjon og kamp mot terror.

Masterprogrammet skal gi trening i å gjøre selvstendige analyser av hvordan internasjonale aktører påvirker politisk utvikling i andre land.

Masterprogrammet er bygd opp av frittstående emner og du velger selv hvilke- og hvor mange emner du vil ta.

Målgrupper

Masterprogrammet er aktuelt for deg som er opptatt av demokrati og menneskerettigheter og ønsker å bistå med politisk utvikling på ulike områder. Det kan være i politisk arbeid på ulike nivå, i norske- eller internasjonale organisasjoner, innenfor politi eller forsvar, journalistikk eller annet.

Oppbygning av programmet

Masterprogrammet består av fem frittstående emner, hvert på 15 studiepoeng. Hvert emne går på deltid over et semester, enten vår eller høst. Tre emner går i høstsemesteret og ytterligere tre emner i vårsemesteret, se oversikt under.

Dersom du vil oppnå full erfaringsbasert mastergrad må du ta fire emner, til sammen 60 studiepoeng, samt skrive en avsluttende masteroppgave som gir 30 studiepoeng.

Teoriemnet SAMPOL606 Demokratiassistanse og demokratisering og metodeemnet SAMPOL607 Feltmetodikk: Politisk kartlegging i felt er obligatoriske dersom du ønsker å ta hele graden, de andre to emnene velger du selv. Vi anbefaler at du tar metodeemnet til slutt før du går i gang med masteroppgaven.

Hvordan søker jeg?

Du søker opptak til hvert enkelt emne for seg, via nettsiden for hvert enkelt emne.

Høsten 2026 går disse emnene:

- SAMPOL606 Demokratiassistanse og demokratisering (åpent for søknader)
- SAMPOL610 Business and Human Rights (åpner for søknader i midten av mars)
- SAMPOL612 European Security Transformation (åpent for søknader)
- SAMPOL650 Masteroppgave i demokratibygging (åpent for søknader)

Les mer og søk plass

SAMPOL606 Demokratiassistanse og demokratisering (høst)	(/studier/nettstudier-og-videreutdanning/samfunn-og-politikk/demokratiassistanse-og-demokratisering-deltid)
SAMPOL610 Business and Human Rights (engelskspråklig, høst)	(/studier/nettstudier-og-videreutdanning/samfunn-og-politikk/business-and-human-rights-deltid)
SAMPOL612 European Security Transformation (engelsk-/norskspråklig, høst)	(/studier/nettstudier-og-videreutdanning/samfunn-og-politikk/european-security-transformation-deltid)
SAMPOL650 Masteroppgave i demokratibygging (høst/vår)	(/studier/nettstudier-og-videreutdanning/samfunn-og-politikk/masteroppgave-i-demokratibygging-deltid)

Hvordan er undervisningen lagt opp?

Undervisningen på hvert av emnene er lagt til to-fire helger i løpet av semesteret, i tillegg til noe nettbasert undervisning via UiBs læringsplattform Mitt UiB som du får tilgang til når du er tatt opp som student på et emne. Noen av samlingene er fysiske på UiBs campus, mens andre gjennomføres heldigitalt. Det vil også være mulig å delta digitalt via Zoom eller lignende, på de helgesamlingene som foregår fysisk. Slik vil det være mulig å ta hele mastergraden som nettstudier, dersom du ønsker det.

Forelesninger på helgesamlingene blir dessuten tatt opp og publisert i etterkant på emnesiden i Mitt UiB. På denne måten kan du se forelesninger i etterkant, dersom du ikke har anledning til å følge undervisningen den aktuelle helgen.

Det er ikke obligatorisk å delta på helgesamlingene, verken fysisk eller digitalt, men vi anbefaler selvsagt at du får med deg det meste av undervisningen enten i sanntid eller ved å se opptak senere, for å få fullt utbytte av emnet.

Les mer om fysisk vs. digital undervisning under beskrivelsen av hvert emne under.

Om masteroppgaven

Den avsluttende masteroppgaven er normert til 30 studiepoeng og skal et omfang på ca. 50-70 sider. Normalt vil dette kreve at ut du arbeider med oppgaven i to semestre.

Masteroppgaven er en vitenskapelig analyse som skal skrives innenfor et statsvitenskapelig tema. Du velger et oppgavetema i samråd med veilederen du får tildelt. Normalt vil temaet være det samme som godkjent prosjektskisse i metodekurset SAMPOL607.

Din veileder godkjenner oppgavetemaet og gir råd underveis i arbeidet med oppgaven. Du har rett på veiledning i to semestre. Det er ingen felles undervisning, kun veiledning som avtales direkte mellom deg og veileder.

Innleveringsfrist: 1. desember i høstsemesteret / 1. juni i vårsemesteret.

Les hele emnebeskrivelsen[\(/https://www.uib.no/emne/SAMPOL650\)](https://www.uib.no/emne/SAMPOL650)

Opptakskrav og krav til dokumentasjon

Opptakskrav enkeltemner

Følgende opptakskrav gjelder for alle emnene som inngår i Erfaringsbasert master i demokratibygging:

1. Bachelorgrad, cand.mag.-grad eller tilsvarende grad eller grunnutdanning med minimum tre års omfang/180 studiepoeng
2. Minimum to års relevant erfaring, fortrinnsvis fra lønnet arbeid (se avsnitt under om krav til relevant erfaring)

Du må dokumentere at du tilfredsstiller begge kravene. Særlig lang og relevant erfaring utover minstekravet på to år kan etter nærmere vurdering erstatte inntil ett år av utdanningskravet (60 studiepoeng).

Dersom du har arbeidet i deltidsstillinger må antall måneder/år legges sammen slik at dette samlet utgjør minimum to års full tids arbeidserfaring.

Hva regner vi som relevant arbeidserfaring?

Du må dokumentere at du har minimum to års relevant arbeidserfaring, knyttet til arbeid med demokrati eller menneskerettigheter i en organisasjon eller i en offentlig eller privat virksomhet.

Du er også velkommen til å søke dersom du mangler tilstrekkelig lønnet arbeidserfaring, men har lang erfaring med frivillig/ulønnet arbeid knyttet til feltet. Du må da dokumentere dette med CV og attester som viser at du har gjort relevant frivillig arbeid i til sammen om lag to år.

Du må i tillegg dokumentere at du har minimum to års annen arbeidserfaring.

Opptakskrav masteroppgaven

For å kunne søke opptak den avsluttende masteroppgaven må du ha fullført og bestått fire emner. To av disse må være SAMPOL606 Demokratiassistanse og demokratisering og SAMPOL607 Feltmetodikk: politisk kartlegging i felt.

Vi krever dessuten at du har karakteren C eller bedre i emnet SAMPOL606, dersom du har avlagt eksamen i dette emnet høstsemesteret 2022 eller senere. C-kravet gjelder ikke for deg som har tatt eksamen i SAMPOL606 før 2022.

Vi tar opp inntil 10 nye studenter på masteroppgaven hvert semester.

Krav til dokumentasjon

For at vi skal kunne behandle din søknad må vi ha dokumentasjon som viser at du fyller opptakskravene:

- Vitnemål/karakterutskrift fra høyere utdanning
- CV
- Bekreftelse på relevant arbeidserfaring/relevant frivillig arbeid

Har du utdanningen din fra UiB eller fra andre offentlige universitet/høyskoler i Norge vil vi i de fleste tilfeller ha tilgang til å se denne og du trenger ikke laste opp noe.

Har du utdanning fra en privat høyskole, fra utlandet, eller det er lenge siden du avsluttet utdanningen må vi be deg laste opp vitnemål/karakterutskrifter sammen med søknaden din. Du finner en oversikt over hvilke utdanningsinstitusjoner som deler resultater automatisk når du har logget deg inn for å registrere søknad.

Du må dessuten laste opp din CV samt attest fra tidligere relevant arbeidsforhold, eller en arbeidsbekreftelse fra eksempelvis nærmeste leder/HR som dokumenterer arbeidsforholdet (stilling og varighet/omfang). Det samme gjelder for dokumentasjon av annen relevant erfaring, fra organisasjoner/frivillig arbeid etc.

Arbeidsavtaler/CV er ikke tilstrekkelig dokumentasjon alene.

Merk: Når du har levert inn all nødvendig dokumentasjon og fått opptak til ditt første emne er det ikke nødvendig å laste opp dokumentasjon på nytt i forbindelse med søknad til påfølgende emner.

Hva koster studiet?

Studieavgifter

Hvert emne har en studieavgift, som er litt ulik fra emne til emne:

- SAMPOL606: kr 15 000,-
- SAMPOL607: kr 27 500,-
- SAMPOL608: kr 27 500,-
- SAMPOL609: kr 23 000,-
- SAMPOL610: kr 35 000,-
- SAMPOL612: kr 35 000,-
- SAMPOL650 (masteroppgaven): kr 40 000,-

Studieavgiften inkluderer alle kostnader til undervisning og eksamen. Pensumlitteratur samt utgifter til eventuell reise/opphold i forbindelse med fysiske samlinger kommer i tillegg og må dekkes av den enkelte deltaker/arbeidsgiver utenom.

Vi sender ut faktura for studieavgiften rundt studiestart.

I utgangspunktet sender vi faktura for studieavgift til deg personlig. Dersom din arbeidsgiver skal betale studieavgiften må arbeidsgiver fylle ut skjema med fakturainformasjon. Du får informasjon om dette når du får bekreftelse på at du har fått studieplass.

Semesteravgift

Alle som skal studere hos oss må i tillegg betale en lovpålagt, personlig semesteravgift på kr 650,- per semester. Semesteravgiften går til Sammen – Studentsamskipnaden på Vestlandet og skal dekke felles velferdsgoder og – tjenester for alle studenter.

Du får nærmere informasjon om hvordan og når du skal betale semesteravgiften når du har fått studieplass.

Vil du vite mer?

Har du spørsmål om faglig innhold, organisering eller undervisning kan du ta kontakt med Institutt for sammenlignende politikk:

Kontakt administrativ koordinator Thea Tufte (<https://www4.uib.no/finn-ansatte/Thea.Tufte>)

Kontakt faglig ansvarlig, universitetslektor Andrea Mevold Zakariassen (<https://www4.uib.no/finn-ansatte/Andrea.Mevold.Zakariassen>)

Kontakt UiB Videre

Har du spørsmål om søknad, krav til dokumentasjon, søknadsfrister eller status for din egen søknad? Ta kontakt med UiB Videre:

Telefonnummer

55582040(<tel:55582040>)

E-post

videre@uib.no(<mailto:videre@uib.no>)

Meld deg på
nyhetsbrev

(<https://pub.dialogapi.no/s/MjUxNDM6YTlkNzhmYmYtMjdkYy00MmMzLTgyMGEtNTU0ZWYwZTkzODU4>)

Fornøyd med innholdet på denne siden?

Når du svarer ja eller nei, dukker det opp et tekstfelt der du kan legge til en tilbakemelding. Dette skal være anonymt, og du vil ikke få svar på tilbakemeldingen din.

Ja Nei

Master i demokratibygging Programsensorrapport 2022

Programsensor
Åse Gilje Østensen
Førsteamanuensis, Forsvarets Høgskole
aostensen@mil.no

1 Innledning

Denne rapporten evaluerer MA-EVU i Demokrati og demokratibygging i henhold til et avgrensede mandat gitt av Institutt for sammenliknende politikk (ISP).¹ Rapporten er den siste i min periode som programsensor og en større andel av rapporten er viet til å oppsummere anbefalingene fra de tre tidligere rapportene som ble levert i 2019, 2020 og 2021 og til å vurdere i hvilken grad disse anbefalingene er fulgt opp. Del to av rapporten forsøker å nøste opp noen av læringspunktene fra Korona-semesterne i 2020 og 2021 sett fra instituttets perspektiv.

Rapportene fra de tre foregående årene hadde ulike mandat. Oppsummert kan man si at rapporten fra 2019 særlig adresserte tre aspekter ved programmet: lærekrefter og ressurser, digitalisering og hvorvidt programmets faglige fokus overordnet sett svarer på demokratiets utfordringer. Rapporten fra 2020 hadde et todelt mandat. Den første delen av rapporten fulgte opp og utdypet 2019-rapportens fokus på hvordan demokratiske utfordringer ble dekket i programmet. Den skulle dermed se på å hvorvidt programmets kurstilbud evnet å gi studentene innsikt i endringer i de politiske forutsetninger for demokratiet. Den skulle også foreslå eksisterende kurstilbud og ressurser som kunne bidra til å fylle eventuelle mangler. Denne rapporten skulle i tillegg vurdere innholdet i den nye digitale modulen som var innført i emnet SAMPOL 606 «Demokratiassistanse og demokratisering». Den tredje rapporten vurderte koronatiltakene knyttet til undervisning på MA-EVU i demokrati og demokratibygging i perioden mars 2020 – desember 2020, mens denne siste rapporten altså forsøker å trekke linjer fra de foregående og trekke fram noen av ISPs sentrale læringspunkt fra korona-semesterne.

Figur 1 Oversikt over programsensors mandat i perioden 2019 - 2022

År	Programsensors mandat
2019	- Lærekrefter og ressurser - Digitalisering - Faglig fokus på demokratiets utfordringer
2020	- Faglig fokus på demokratiets utfordringer - Digitalt innhold
2021	- Koronatiltak/ digitalisering
2022	- Anbefalinger og tiltak i perioden - Læringspunkt fra pandemihåndteringen

1.1 Forutsetninger for vurderingen

Denne rapportens første del er basert på de tre foregående rapportene. Rapporten levert i 2019 (som adresserer 2018) er skrevet av Ståle Ulriksen, mens de resterende tre er skrevet av

¹ Sampol 610 «Business and human rights» er et samarbeidsprosjekt mellom UiB, Rafto og IHRB og det er satt opp egen evalueringsmekanisme for dette faget. Det er dermed tiltak knyttet til SAMPOL607 og SAMPOL609 og SAMPOL 606 som generelt utgjør grunnlaget for denne rapporten.

undertegnede. De foregående rapportene vil henvises til med årstallet de ble skrevet (i motsetning til årstallet de omhandler).

Rapporten bygger på intervju med studenter, digitale spørreundersøkelser gjort av emneansvarlig, intervju med emneansvarlig og samtaler med vitenskapelig ansatte på institutt for sammenliknende politikk. Vurderingene som gjøres i denne rapporten står likevel for programsensors regning. Undertegnede har PhD fra ISP og har jevnlig sensoroppdrag og undervisningsoppdrag for ISP og for det aktuelle studieprogrammet. Det betyr at programsensor også har egne erfaringer med av koronatiltak, faglig innhold og organisering av programmet. Denne nærheten til instituttet og programmet gir nyttig innsikt, men kan i verste fall ubevisst være med på å farge noen av vurderingene som gjøres.

2 Hva anbefalte de foregående rapportene og hvordan er anbefalingene fulgt opp?

De tre foregående rapportene gir hver for seg mer eller mindre detaljerte anbefalinger. Den følgende delen beskriver anbefalingene og undersøker hvilke tiltak som er gjort for å imøtegå disse.

2.1 Øke ressurssetting av programmet

Et av de viktigste punktene i 2019-rapporten gjaldt ressurssettingen av programmet. Rapporten pekte på to problematisk forhold: 1) administrative hindringer for å lønne UIB-ansatte for undervisning foretatt på helgesamlingene, 2) for få ansatte til å drifte programmet.

Den første bekymringen som begrenset programmets mulighet til å hente inn UIB's egne ansatte er ikke lenger gyldig. Denne administrative hindringen ble løst slik at UIB-ansatte forelesere kan lønnes. Dette punktet blir følgelig ikke videre omtalt i denne rapporten.

Den andre bekymringen som 2019-rapporten adresserer var i stor grad knyttet til at programmet var helt avhengig av én enkelt vitenskapelig ansatt (pluss vitenskapelig assistent) og at det dermed var sårbart for fravær og sykdom. Gitt at denne personen også underviste relativt mye på flere emner, i tillegg til å være alene om det administrative arbeidet, så økte sårbarheten hevdet rapporten.

Per mars 2022 så er ikke ressurs situasjonen endret i vesentlig grad siden 2019. Selv om programmet i per nå har én og en halv stilling (en fast full stilling og en 50-prosentsstilling tilknyttet digitaliseringsprosjektet), i tillegg til vitenskapelig assistent, så er programmet igjen preget av for lav bemanning. På grunn av nettopp uforutsett fravær driftes programmet nå, som i 2019, av én person (Jonar Eikeland) med hjelp fra vitenskapelige assistent. Assistentstillingen er som regel besatt av en masterstudent og vil dermed ikke bare være en deltidsstilling, men vil også preges av rotasjon med tilhørende krav til avsatt tid til opplæring. Emneansvarlig skal dermed forestå den praktiske planleggingen av undervisningen og samlingene, drifte programmets informasjonsutveksling med studentene i ulike kanaler, administrere eksamensavvikling og innhenting av eksterne veiledere, drive faglig utvikling av flere av emnene, lære opp vitenskapelige assistenter, samt drive digitaliseringsprosessen av programmet videre. Totalt sett tilsier dette at noen av oppgavene ikke får full prioritet. Ifølge

emneansvarlig er det den faglige utviklingen som i størst grad har lidd under at han har hatt for mange oppgaver. Her peker også 2019-rapporten på faren for at programmet, eller i det minste deler av det, vil kunne tape seg i relevans om det ikke avsettes tid og ressurser til faglig utvikling. Som alle andre studieprogram så har også emnene i dette programmet behov for kontinuerlig videreutvikling og tilpasning til både empirisk utvikling, men også til forskningsfronten dersom de skal være attraktive for nye studenter.

Digitaliseringen av programmet berøres også av ressursituasjonen. Ifølge emneansvarlig foreligger det mange ideer til hvordan videreutvikle digitaliseringen av programmet, og selv om det på dette området skjer en utvikling, så lider også dette arbeidet under at Eikeland's tid ikke strekker til.

2.2. Gjenbruk av åndsverk

2019 rapporten pekte på at forelesninger, enten de er digitalisert eller foreligger som powerpoint-presentasjoner er for åndsverk å betrakte. På master i Demokratibyggning har det til tider blitt gjenbrukt forelesninger/ deler av forelesninger uten at foreleseren som laget innholdet har blitt informert og dermed ikke har kunne gi samtykke til det. Undervisningen foregikk allerede i 2018/2019 delvis på nettet, og alle forelesere ble spurt om det var greit at forelesningene ble filmet. 2019-rapporten påpekte at dette var problematisk på mange måter. For det første fordi det la til rette for at den innspilte forelesningen kunne brukes mange ganger, selv om foreleseren fikk utbetalt et honorar for én gjennomføring. Det ble videre påpekt at dette også medfører potensielle problemer knyttet til opphavsrett. For forelesere som opplever at eget materiale blir distribuert ved senere gjennomføringer av kurset vil det virke urimelig både ut fra et hensyn til økonomisk kompensasjon, men ikke minst av hensyn til opphavsrett. For den aktuelle foreleser/ forsker vil man også risikere at utdatert forskningsbasert undervisningsmateriale distribueres i flere år etter at det ble laget. En slik praksis er altså langt fra uproblematisk.

Noen emner benytter seg av forhåndsproduserte videoer som er tiltenkt gjenbruk. Dette faglige innholdet er produsert for eksempel på emnet SAMPOL 606 «Demokratiassistanse og demokratisering», særlig på teoretiske temaer som ikke trenger å oppdateres like ofte som forelesninger som har et større empirisk innhold. Disse produksjonene er planlagt å skulle gjenbrukes og det er avtalt kompensasjon til foreleser i henhold til det. Disse videoene skiller seg dermed fra det digitale innholdet nevnt over.

Tiltak

Ifølge emneansvarlig er tommelfingerregelen nå at foreleser inviteres til å holde ny forelesning så lenge denne personens undervisningsmateriale fortsatt skal benyttes. Slik unngår man spørsmål relatert til kompensasjon ved gjenbruk og samtykke til gjenbruk. I følge Eikeland tilsier nåværende praksis at dersom en foreleser ikke vil/kan holde forelesningen på nytt bør materialet enten ikke brukes (man må hente inn nye forelesere), eller man kan vurdere å gjenbruke materialet digitalt, gitt at foreleser gir samtykke til det og at det kompenseres for dette.

Videre anbefaling

Det anbefales at programmet formaliserer forhold rundt gjenbruk og kompensasjon i sine avtaler med bidragsytere og forelesere. Programmet bør altså få laget en fast avtale om samtykke til gjenbruk og kompensasjon som kan brukes når det blir aktuelt å gjenbruke åndsverk. Som et minimum bør forelesere få skriftlig informasjon om hvordan forelesningen er tenkt brukt og distribuert slik at forhold rundt opptak og potensielt gjenbruk er avklart før foreleser samtykker til å forelese. Dette vil gjøre bidragsytere til undervisningen på programmet bedre i stand til å ta et informert valg om hvorvidt en ønsker å forelese eller ei.

2.2 Styrke fokuset på demokratiets utfordringer i kursporteføljen

Etter en gjennomgang av pensum og forelesninger i de ulike kursene pekte 2019-rapporten på et behov for å oppdatere noe av det faglige innholdet på vestlige demokratiske utfordringer. Rapporten viste til viktigheten av å oppdatere kurstilbudet i forhold til de kraftige endringene i de politiske forutsetningene for demokratiet som har skjedd de siste årene. Mer spesifikt anbefalte rapporten to tiltak:

- Å invitere inn forelesere med et mer kritisk blikk på hvordan Norge og Vesten har forvaltet sine forsøk på demokratibygging.
- Å styrke fokuset på hvordan demokratiet kan styrkes og utvikles lokalt, regionalt og nasjonalt i Norge og Vesten.

Begrunnelsen for den siste anbefalingen var at en slik vinkling kunne være svært aktuell i en tid med sterk sentralisering og sammenslåing av politiske enheter som kommuner og fylker. Perspektivet kunne også, ifølge rapporten, være særlig aktuell for studenter som arbeider nettopp i offentlig forvaltning på disse nivåene.

Den påfølgende rapporten fra 2020 fulgte opp betraktningene fra 2019-rapporten. Denne rapporten konstaterte også at pensum og forelesninger som ble tilbudt i de ulike emnene viste et noe svakt fokus på disse endrede forutsetningene for demokrati i programmet generelt. Rapporten anbefalte overordnet å styrke fokuset på hvordan demokratiske utfordringer i de etablerte demokratiene påvirker potensialet for demokratisering i andre land, spesielt innenfor emnet SAMPOL 606 «Demokratisering og demokratiassistanse». To mer konkrete anbefalinger ble gitt:

- Å legge bedre til rette for kritisk refleksjon rundt det etiske og politiske fundamentet for demokratiassistanse.
- Å øke kunnskap om, og refleksjon rundt, særlig Vestens egne demokratiske forutsetninger for å drive demokratiassistanse.

Bakgrunnen for disse anbefalingene var at refleksjon rundt egne forutsetninger for å gi demokratiassistanse bør begynne med en diskusjon rundt det normative grunnlaget for demokratiassistanse. Rapporten etterlyste altså et opplegg som oppfordrer studentene til kritisk refleksjon rundt det normative grunnlaget for demokratibygging som (vestlig) prosjekt, rundt demokratiassistanse som maktutøvelse, og rundt de ulike agendaene som motiverer både den som utøver og den som mottar demokratiassistanse. Det ble også påpekt at et slikt

faglig opplegg også burde ha en historisk dimensjon. Hensikten med denne anbefalingen var også å bidra til å styrke studentenes forutsetninger for «å gjøre selvstendige analyser av hvordan internasjonale aktører påvirker den politiske utviklingen i andre land», som det heter seg i programbeskrivelsen.

Rapporten anbefalte også at demokratiske utfordringer i vestlige land burde få en større plass i programporteføljen, særlig i SAMPOL 606 «Demokratiassistanse og demokratisering». Her behandles vestlig demokratiutvikling i stort og dermed burde kursinnholdet også gjenspeile nyere demokratiske utfordringer og nylig demokratiske tilbakeslag i Vesten. Det ble pekt på spesifikke eksisterende kurs som kunne være aktuelle å hente foreleseres og forelesninger fra. Rapporten pekte særlig på «SAMPOL338: Breaking BAD: Understanding Backlash Against Democracy», men også emnene SAMPOL223 «Democratic Transformations in Europe: Trends and Implications» og SAMPOL339 «Democratic Representation: Elections, Parliaments, Responsiveness».

Tiltak

På dette området er det gjort en del endringer, særlig med tanke på å styrke fokuset på Vestens demokratiske utfordringer. SAMPOL 606 «Demokratiassistanse og demokratisering» har for eksempel tatt inn to forelesninger på temaet demokratisk tilbakegang. Disse blir per tid gitt av professor Lise Rakner og stammer fra emnet SAMPOL338 «Breaking BAD: Understanding Backlash Against Democracy», i tråd med anbefalinger gitt i 2020-rapporten. Fokuset på demokratisk tilbakegang og autokratisering er altså styrket betraktelig. Det er også tilført andre forelesninger for å styrke studentenes kunnskap om Vestens demokratiske utfordringer. For eksempel forelesningen «Skatteparadis og skatt i et demokratiseringsperspektiv» på SAMPOL 609 «Korrupsjonsgranskning» og en forelesning om statlig håndtering av pandemien på SAMPOL 606. Her kunne man tenke seg at det også kunne benyttes lærekrefter og tematikk også fra de to andre emnene som er foreslått i 2020-rapporten om man skulle ønske å styrke dette fokuset ytterligere.

Når det gjelder programmets evne til å gi «et kritisk blikk på hvordan Norge og Vesten har forvaltet sine forsøk på demokratibygging» som ble etterlyst i 2019-rapporten, så har man valgt å inkorporere dette gjennomgående i forelesningsrekkene. Det utgjør med andre ord ikke temaet i egne forelesninger. Et slikt kritisk blikk på Vestens demokratiassistanse gjenspeiles i forelesninger på SAMPOL 606 «Demokratiassistanse og demokratisering», særlig på den siste helgesamlingen og i diskusjonsoppgaver gjennom hele emnets varighet. På SAMPOL 609 «Korrupsjonsgranskning», er det det kritiske blikket på Vestens tilnærming gjerne diskutert under temaet «ressursenes forbannelse». Her kunne man vurdert å styrke dette fokuset med en egen (del-)forelesning som tok for seg den historiske dimensjonen av demokratiassistanse, for eksempel gjennom koplinger til kolonihistorie, imperialismen og hvordan demokratiassistanse har spilt sammen med Vestens politiske agenda på internasjonalt nivå, samt hvilke gnisninger dette har skapt med mektige autoritære regimer. En kursrekke kan imidlertid ikke inneholde alt av relevans innenfor et tema og det er samlet sett programsens oppfatning at forelesningene evner å problematisere demokratisering på en god måte, også ved god hjelp av empiriske case.

2019-rapporten etterlyste faglig innhold på hvordan demokratiet kan styrkes og utvikles lokalt, regionalt og nasjonalt i Norge og Vesten. På dette feltet er det ikke gjort endringer av vesentlig art. Noen av emnene bruker eksempler på norske demokratiske normer og styringsmodeller (for eksempel kursene «Business and Human Rights» og «Korrupsjonsgranskning»). Da dette er emner som primært er internasjonalt rettet, vil en prioritering i retning av det som 2019-rapporten foreslår trolig medføre at andre perspektiv som er mer sentrale kanskje må vike. Det er programsensors oppfatning at den prioriteringen som gjøres i dag er godt forankret i programmets overordnede profil. Den er også godt forankret i en utvikling som går i retning av en styrking av den internasjonale profilen på porteføljen. Ifølge emneansvarlig har man følgelig også ambisjoner om å øke antall kurs på engelsk og å kunne samarbeide mer med internasjonalt rettede aktører som for eksempel Raftostiftelsen, et samarbeid som virker å ha vært vellykket. Et større og mer inngående fokus på lokale og regionale trender i Norge vil dermed ikke passe en slik profil. Man kan likevel se for seg at stoff som adresserer hvordan vestlige demokratier kan styrkes på ulike nivå, kan berøres som en del av bolken om Vestens demokratiutfordringer.

2.4 Flere erfaringsbaserte forelesninger

2020-rapporten poengterte at det i beskrivelsen av programmet heter seg at masterprogrammet «legger særlig vekt på praktisk kunnskap om feltet», og at det dermed kunne være et behov for flere forelesninger som kombinerer teori og empiri. Denne kombinasjonen ble anbefalt da den ble ansett som å ha særlig stor relevans for studenter som skal ut å praktisere for eksempel valgobservasjon eller demokratiassistanse. Som et eksempel på en slik forelesning anbefalte rapporten å innføre en forelesning på demokratiassistanse rettet mot sikkerhetssektoren, for eksempel mot det militære apparatet. En slik forelesning ville kunne settes sammen av en teoretisk del og en erfaringsbasert del, for eksempel med bidrag fra militært personell eller politi som har førstehåndserfaring med demokratiassistanse og sikkerhetssektorreform fra internasjonale operasjoner.

Tiltak

SAMPOL 606 «Demokratiassistanse og demokratisering» har siden fått innført to slike forelesninger. Den ene på militærassistanse («Boots on the ground» med orlogskaptein Jostein Mattingsdal) og den andre på demokratiassistanse («Democratic development and front line democracy building» med Caecilia van Peski). Dette er gode tilskudd til porteføljen på SAMPOL606. Det er likevel programsensors oppfatning at kursporteføljen ville ha godt av en mer bevisst og målrettet tilnærming til balansegangen mellom statsvitenskapelig teori og de mer praksisrettede forelesninger som kombinerer teori og erfaringer. Dette bør imidlertid diskuteres på et overordnet plan, kanskje med hjelp av fagmiljøet på ISP. Man kan også tenke seg at det kan være nyttig å hente inn synspunkt fra både tidligere studenter og relevante arbeidsgivere som jevnlig sender ansatte på denne etter- og videreutdanningen.

3 Digitalisering (lærdom fra koronastemestrene)

Master i Demokratibyggning er et etter- og videreutdanningstilbud som er innrettet mot at studentene studerer i tillegg til jobb og andre forpliktelser. Programmet har dermed sett

nytt av digitale løsninger lenger enn de fleste ordinære studieprogram, dette for å kunne tilby fleksible studieløsninger til sine studenter som befinner seg i ulike deler av landet. De digitale løsningene som programmet tilbyr har derfor vært i stor utvikling de siste årene, også før koronapandemien.

Programsensorrappporten fra 2019 pekte særlig på behovet for å heve kvaliteten på opptakene av forelesningene. I årene som fulgte så man en markant forbedring i det digitaliserte innholdet i programmet. Da pandemien inntraff var altså forutsetningene for MA EVU-programmet for å raskt heldigitalisere undervisningen mye bedre enn andre studieprogram på instituttet, både med tanke på digital kompetanse og utstyr. Dette ga merverdi for ISP som i noen grad kunne trekke veksler på både MA EVUs utstyr og kompetanse, spesielt på bachelorprogrammet. Utfordringene for bachelorprogrammet i sammenliknede politikk og masterprogrammet i demokratibygging var imidlertid noe ulike. Mens studentmassen på masterprogrammet er voksne mennesker som tar etter- og videreutdanning på deltid, består studentmassen på bachelorprogrammet for en stor del av unge studenter som studerer på heltid. De har dermed andre behov og forventninger til undervisningen og oppfølging enn det som sannsynligvis er tilfellet for de voksne deltidsstudentene.

Erfaringene fra nedstengingen var ifølge instituttleder på tidspunktet, Jan Oskar Engene, også at lærere ved instituttet var flinke til å tilpasse seg og til å tilegne seg digital kompetanse slik at undervisningen kunne gjennomføres. Man oppdaget imidlertid at det var store forskjeller i hvilke forutsetninger ansatte hadde for å undervise via nettløsninger hjemme. Flere manglet utstyret som skal til for å få en sømløs overgang til hjemmekontor og digitale forelesninger (for eksempel PC, tilstrekkelig bredbånd, arbeidsplass, osv.). Det fantes få etablerte løsninger på UiB for hvordan en fleksibelt kunne tilby ansatte hjelpemidler for å gjennomføre undervisning. Det fantes noen standardiserte løsninger, men disse dekket ikke alle behovene som gjorde seg gjeldende.

En sentral lærdom var at heldigitalisert undervisning gjør studentdeltagelse mer utfordrende. Dette treffer studentene, som trolig blir noe mer passive i undervisningssituasjonen, men det påvirker også den som foreleser da denne får mindre tilbakemelding på hvordan studentene opplever undervisningen. Hybrid undervisning, altså der man har noen studenter fysisk til stede og noen digitalt, skaper egne utfordringer både for den som underviser og for studentene. Foreleser vil måtte dele oppmerksomheten mellom den digitale flaten og salen, noe som er utfordrende å få til på en måte som ikke resulterer i at en av publikumsgruppene får en mindre tilpasset undervisning. En fordel med å måtte undervise heldigitalt er, ifølge Engene, at lærere i større grad har frigjort seg fra standard forelesningsmodus og tidsintervaller. I stedet for 2x45 minutters forelesning, har man altså i større grad tatt i bruk kortere økte, gruppearbeid og andre mer fleksible tilnærminger til undervisning. Slikt sett har pandemien fremskyndet en ønsket utvikling.

En sentral erfaring for ISP var viktigheten av å faktisk ta beslutninger raskt når normalsituasjonen er i ferd med å endre seg. Før nedstengingen var et faktum ble det fattet flere beslutninger av instituttledelsen som gjorde omstillingsbyrden noe lettere. For eksempel endret man tidlig eksamensform fra skoleeksamen til hjemmeeksamen ettersom pandemien gjorde seg gjeldende, men før nedstengingen av landet. Viktigheten av dette ble forsterket av

at UiB sentralt og Fakultetet brukte noe mer tid på å ta avgjørelser på hvordan man skulle tilpasse seg situasjonen. Instituttets erfaring var at løsninger på hvordan utvikle digitalisert undervisning i stor grad måtte finnes lokalt på instituttet da man fikk begrenset støtte fra UiB sentralt. Denne tendensen ble trolig forsterket ved at UiB's faglige og administrative linjer er adskilt. Dette krever mer koordinering enn ellers ville vært tilfelle i nettopp denne situasjonen hvor utviklingen av undervisningen stod på spill.

Konklusjoner

Flere av utfordringene som masterprogrammet i demokratibyggning står ovenfor skyldes ressursknapphet i perioder med uforutsett fravær av personell. Ettersom studieprogrammet er brukerfinansiert vil det være særlig utsatt for fravær som skyldes for eksempel sykemeldinger. En slik sårbarhet vil trolig ikke kunne endres på en enkle grep. Likevel må denne rapporten peke på at for få tilgjengelige ansatte over tid kan gi uforholdsmessig stor arbeidsbelastning for de som til daglig drifter programmet. Dette vil igjen kunne få negative følger dersom de gjenværende ansatte som representerer kontinuitet skulle velge å slutte eller få uforutsett fravær. Alle emnene som inngår i studieprogrammet har behov for jevnlig faglig oppdatering for å kunne reflektere forskningsfronten og for å kunne fange opp empiriske trender. Slik ressursituasjonen er på skrivende tidspunkt, er dette ikke oppnåelig. Dette vil kunne gå ut over masterprogrammets kvalitet, særlig på litt sikt.

Denne rapporten finner at emneansvarlig, Jonar Eikeland, har strukket seg langt for å foreta endringer i samsvar med det som har blitt etterspurt i programsensorrapportene mellom 2019 og 2021. Likevel har noen av endringene måttet innføres *ad hoc*, med lite tid til å tenke gjennom helheten og eventuelt omforme og oppdatere forelesningsrekker og ikke minst pensum på en grundigere måte. Det vil trolig være behov for en slik gjennomgang av noen av emnene. Denne rapporten anbefaler i det henseende å vie noe oppmerksomhet til balansen mellom teoretisk og erfaringsbasert innhold i noen av kursene og følgelig om «bestillingen» til forelesere bør være noe mer spesifikk for å sikre at kurset dekker det en ønsker.

SAMPOL 606 «Demokratiassistanse og demokratisering» er helt sentralt i porteføljen og kunne med fordel blitt gjort obligatorisk for å kunne oppnå en mastergrad i demokratibyggning. Dersom dette emnet skulle bli obligatorisk er det desto større grunn til å gi dette kurset en grundig gjennomgang både i forhold til innhold og balansegangen mellom teoretisk innhold og praktisk kunnskap.

Digitaliseringen av programmet har gjennomgått en spennende utvikling i perioden rapporten omhandler, til tross for at mindre tid har vært tilgjengelig til nettopp dette formålet enn planlagt. Emneansvarlig, Eikeland, representerer en svært god ressurs på dette feltet, utfordringen er å finne rom til at han kan vie mer av sin tid til digitaliseringsarbeidet versus drift av programmet som sådan. Gitt at masterprogrammet i demokratibyggning har opparbeidet seg en spesielt god kompetanse og erfaring med digitalisering av undervisning, bør det vurderes å gjøre tiltak for å sikre kunnskapsoverføring på dette feltet fra masterprogrammet til ISP og fakultetet ellers. Kunnskapsoverføring når det gjelder masterprogrammets praktiske løsninger og erfaringer med digitaliseringen som en del av pandemihåndteringen i stort vil også kunne være nyttig for fakultetet.

Til tross for de utfordringene som er nevnt over framstår masterprogrammet i demokratibygging som et unikt etter- og videreutdanningstilbud. Dersom en klarer å opprettholde en god frekvens på faglig oppdatering av emnene og en fast frekvens på når alle de ulike kursene tilbys, så vil tilbudet trolig framstå enda mer attraktivt. Dette legger imidlertid ekstra press på få ansatte i en allerede utfordrende ressurssituasjon. I verste fall vil nettopp denne ressurssituasjonen kunne tvinge fram en avklaring om programmets framtid som ikke springer ut fra en vurdering av hvorvidt programmet faglig sett holder mål eller er nyttig, men ut fra økonomisk bærekraft og forsvarlig drift.

Course Evaluation Report

European Security Transformation (EST)

1. Overall Assessment of the Course

Indicator	Assessment
Overall course evaluation (1–5)	Very positive
Course difficulty (1–5)	Moderate to demanding
Reading materials	Good to very good coverage
Expectations met	Majority answered “Yes”

Summary

The course is overall evaluated as high quality and highly relevant. Participants highlight the academic level, topical relevance, and breadth of perspectives as key strengths. While demanding, the workload is generally perceived as appropriate for the target group.

2. Lecturer Evaluations (Scale 1–4)

Average Scores and Variation by Lecturer

Lecturer	Avg.	Std. dev.	Min–Max	N
Sverre Diesen – Europe in 2025	3.93	0.26	3–4	15
Espen Barth Eide – Foreign Minister speech	3.79	0.58	2–4	14
Hilde Restad – U.S. grand strategy	3.79	0.43	3–4	14
Tor Ivar Strømme – Norway as a sea power	3.73	0.59	2–4	15
Jørn Qviller – Finnmark in Nordic defence	3.64	0.50	3–4	14
Tom Røseth – Ukraine & intelligence activity	3.60	0.63	2–4	15
Hans Jørgen Gåsemyr – China as a global power	3.57	0.51	3–4	14
Marianne Riddervold – USA, Ukraine & the Nordics	3.50	0.65	2–4	14
Åse Østensen – Hybrid threats	3.46	0.66	2–4	13
Andrea Mevold Zakariassen – Academic writing	3.43	0.76	2–4	14
Mina Wikshåland Skouen – LGBTIQ+ & security	3.33	0.72	2–4	15
Åse Østensen – Total defence & civil support	3.20	0.86	1–4	15
Terje Knutsen – Keynote & reflections	3.13	0.64	2–4	15
Øystein Bogen – Russia vs. the West	3.13	0.92	2–4	15
Terje Knutsen – History of Europe	3.00	0.65	2–4	15
Gunhild Hoogensen Gjørsv – Arctic geopolitics	2.87	1.13	1–4	15
Andrea Mevold Zakariassen – Nobel Seminar 1	2.77	0.93	1–4	13
Vaishali Lara Kathuria – The Oil Fund	2.69	0.85	1–4	13
Nina Mevold – Health sector in crisis	2.57	0.76	1–4	14
Final seminar – Climate & security reflections	2.50	1.09	1–4	14
Synnøve Nesse – Total defence & societal security	2.50	0.85	1–4	14
Michel Myhre-Nielsen – Energy perspectives	2.36	0.93	1–4	14
Caecilia van Peski – OSCE on the ground	2.14	0.86	1–4	14
Bjørn Tore Saltvik – EST & the OSCE	2.07	0.92	1–4	14

Top-Rated Lecturers

Lecturer	Average score
Sverre Diesen – Europe in 2025	3.93
Espen Barth Eide – Foreign Minister speech	3.79
Hilde Restad – U.S. grand strategy	3.79

These sessions are characterised by clear analytical framing, strong engagement, and an explicit connection between lecture content and broader course themes.

Lowest-Rated Lecturers

Lecturer	Average score
Bjørn Tore Saltvik – EST & the OSCE	2.07
Caecilia van Peski – OSCE on the ground	2.14
Michel Myhre-Nielsen – Energy perspectives	2.36

Lower average scores are primarily associated with comments related to limited clarity, weaker structure, or insufficient linkage between lecture content and the overall course narrative.

Interpretation of Score Variation

Several lectures display relatively high variation in participant evaluations (standard deviation ≈ 0.9 – 1.1), indicating that sessions were experienced quite differently across the cohort. This applies in particular to:

- Gunhild Hoogensen Gjorv – *Arctic geopolitics*
- Final seminar – *Climate & security reflections*
- Øystein Bogen – *Russia vs. the West*
- Bjørn Tore Saltvik – *EST & the OSCE*
- Michel Myhre-Nielsen – *Energy perspectives*

Such variation suggests that participant feedback is not uniform and that perceptions of clarity, structure, or framing may differ substantially between individuals.

3. Thematic Summary of Qualitative Feedback

Strengths

- High academic and professional relevance
- Strong linkage between theory and real-world security challenges
- Several lectures described as particularly insightful and experience-based
- Diversity of perspectives across weekends is highly valued

Areas for Improvement

- Clearer structure and coherence across weekends

- More explicit learning objectives for individual lectures
- Better coordination between lecturers to reduce thematic overlap
- More consistent pedagogical framing across sessions

Several comments suggest that pedagogical clarity, rather than academic content, represents the main area for improvement. This is particularly evident in sessions with lower average scores and higher variation.

4. Course Design and Target Group Considerations

Participant background data indicate a strong representation from public sector, security, and policy-oriented environments, with many participants taking the course for professional development purposes.

This underscores the importance of:

- clearly articulated takeaways from each lecture,
 - explicit relevance to policy and practice,
 - and consistent framing of how individual sessions contribute to overall course objectives.
-

5. Engagement Beyond the Course

There is notable interest in:

- participation in an EST alumni network,
- sharing information about the course within professional networks.

This indicates strong overall satisfaction and suggests potential for sustained engagement beyond the course itself.

6. Key Internal Takeaways

Overall, the evaluation indicates a high-quality course with strong academic content, where further gains can primarily be achieved through:

- improved structural coherence,
- clearer pedagogical framing,
- and strengthened coordination among lecturers.